

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE**

Nr No. 3/2012

INFORMACJA INFORMATION

**O SYTUACJI
SPOŁECZNO-
-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTW**

**ON SOCIO-
-ECONOMIC
SITUATION
OF VOIVODSHIPS**

**ROK XVI
YEAR XVI**

**KWARTALNIK
QUARTERLY**

**WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2012
WARSAW, DECEMBER 2012**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań
Regionalnych i Środowiska
*CSO, Regional and Environmental
Surveys Department*

kierujący
supervisor

Joanna Poświata – Naczelnik
Wydziału Analiz i Opracowań
Regionalnych
*Head of Regional Analyses and
Studies Section*

zespół
team

Elżbieta Grobicka
Joanna Hausman-Czerwińska
Michał Moskalewicz
Anna Patejuk
Krystyna Przepióra
Anna Sławińska
Ewelina Taratuta

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła
When publishing the CSO data – please indicate the source

PRZEDMOWA

Publikacja *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw* jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw. Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw i rolnictwa. Część analityczna dostępna jest w formie PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych dostępny będzie w Banku Danych Lokalnych w module danych krótkookresowych www.stat.gov.pl/bdl.

Dyrektor Departamentu
Badań Regionalnych i Środowiska

Dominika Rogalińska

PREFACE

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships. All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration includes analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises as well as agriculture. Analytical part is presented in PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases can be extracted online from Local Data Bank in dedicated section of short-term indicators module via our website www.stat.gov.pl/bdl.

*Director of Regional
and Environmental Surveys Department*

Dominika Rogalińska

SPIS TREŚCI	CONTENTS	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Spis treści	<i>Contents</i>	5
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	6
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	9
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	15
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	16
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	22
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	25
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	34
EMERYTURY I RENTY	<i>RETIREMENT PAY AND PENSIONS</i> ...	37
CENY	<i>PRICES</i>	39
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	44
PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOW- NICTWA	<i>PRODUCTION OF INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>	46
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW.....	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTER- PRISES</i>	48
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	51
 TABLICE – W ODDZIELNYM PLIKU W FORMACIE EXCEL	 TABLES – PLACES IN SEPARATE EX- CEL FORMAT FILES	

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.

2. Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.

3. The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

4. Data according to NACE sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

8. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.

9. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

3) **financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of

rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2006 r. przyjęto ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE) in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the abovementioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2006 were adopted – 2005 constant prices (2005 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Central Statistical Office.

13. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

14. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. The names of some sections of PKD 2007 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje PKD <i>sections of the NACE</i>	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

15. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

15. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o:

- 1) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami).

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to, zgodnie z art. 49 ww. ustawy, osoby spełniające co najmniej jedno z kryteriów, w tym między innymi:

- 1) bezrobotni do 25 roku życia;
- 2) długotrwale bezrobotni;
- 3) bezrobotni powyżej 50 roku życia;
- 4) bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych;
- 5) bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia;
- 6) bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia;
- 7) bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data concerning:

- 1) **population** are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;
- 2) **births and deaths (including infant deaths)** – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on **average paid employment** include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the **unemployed persons registered** in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments).

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons who in accordance with the Article 49 of the above-mentioned Law meet at least one of the following criteria of which among others:

- 1) unemployed persons below 25 years of age;
- 2) are long-term unemployed;
- 3) unemployed persons over 50 years of age;
- 4) unemployed persons without occupational qualifications;
- 5) unemployed persons bringing up single-handed at least one child below 18 years of age;
- 6) unemployed persons who after serving a prison sentence did not take up employment;
- 7) disabled unemployed persons.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rights to benefits.

The **registered unemployment rate** was compiled as a share of registered unemployed persons in the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

*The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.*

*4. Data on the **economic activity of the population**, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis. The LFS data have been calculated on the basis of the exact date of birth.*

*Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:*

- 1) performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;*
- 2) had work but did not perform it:*
 - a) due to illness, maternity leave or vacation,*
 - b) due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.*

*The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.*

The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

*The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).*

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych (wprowadzonego od 1 I 1992 r.) oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach **emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

*The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).*

5. Average monthly gross wages and salaries per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- 1) *personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);*
- 2) *payments from a share in profit or in the balance surplus of co-operatives;*
- 3) *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.*

Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee includes the deduction from pay for personal income taxes (introduced on 1 I 1992) and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employees, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, of 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887 with later amendments).

6. Information regarding retirement pay and pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the budgets of the Ministry of National Defence, Ministry of Interior as well as Ministry of Justice.

*Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source of the Social Insurance Fund and the state budget, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.*

Retirement pay and pension benefits systems do not provide for the payment of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of **sold production of industry** (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of objective subsidies for products and services, in so-called basic prices.

The value **of sold production of construction** presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- 1) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fees in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

8. Information regarding **completed dwellings** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing co-operatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

9. Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** dostosowano do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity ustawy – Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223).

Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji);
- 3) pozostałe przychody operacyjne;
- 4) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne;
- 3) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- 1) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 2) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia, tj. o podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych.

Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

9. Data on **financial results of enterprises** are adapted to the amendment Accounting Act of 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009, No. 152, item 1223).

Revenues from total activity includes:

- 1) net revenues from sale of products within the country and for export which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and third party services if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products;
- 2) revenues from sale of goods and materials (i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers);
- 3) other operating revenues;
- 4) financial revenues.

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- 1) cost of products sold, goods and materials related to the basic operating activity, which includes: the value of goods and materials sold as well as total costs decreased by the cost of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;
- 2) other operating costs;
- 3) financial costs.

Financial results:

- 1) gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity corrected by result on extraordinary events;
- 2) encumbrances of gross financial result include: income tax on legal and natural persons and other payments pursuant to separate regulations;
- 3) net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrance, i.e. income tax on legal and natural persons.

Indices:

- 1) sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;
- 2) the cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;

3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;

4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

10. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

11. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

13. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych** i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Dane o pogłowie zwierząt gospodarskich prezentowane są według grup produkcyjno-użytkowych. Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

3) the profitability rate of gross turnover constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;

4) the profitability rate of net turnover constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity.

10. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the system of weights from the year preceding the one under the survey.

The weight systems for particular voivodships and at the country-wide level were based on the structure of households expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, derived from the household budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

11. The sources of information on **retail prices** of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.

12. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

13. The information on prices of **agricultural products** and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.

15. Data on the farm animal stocks are presented according to production-utility groups. Surveys on the **number of pigs** and on the production of pigs for slaughter are conducted 3 times a year – in April as of end of March, in August as of end of July and in December as of end of November, while surveys on the population of **cattle and other types of farm animals and on the animal production** are conducted twice a year as of June and as of December.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.</i>
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak \triangle	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w publikacjach bieżących. <i>data revised.</i>
„W tym” „Of which”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

W III kwartale 2012 r. produkt krajowy brutto (PKB) niewyrównany sezonowo wzrósł realnie o 1,4% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku (wobec wzrostu odpowiednio o 3,6% i 2,3% w I i II kwartale br.). PKB wyrównany sezonowo był wyższy niż przed rokiem o 1,9%.

Na spowolnienie tempa wzrostu PKB wpłynęło obniżenie popytu krajowego (o 0,7% w skali roku) w wyniku znacznego osłabienia dynamiki spożycia ogółem oraz spadku akumulacji. Wpływ popytu krajowego na wzrost PKB był negatywny i wyniósł -0,7 p.proc., w tym wpływ spożycia ogółem był dodatni i wyniósł +0,1 p.proc. (w związku ze wzrostem spożycia indywidualnego, przy neutralnym wpływie spożycia publicznego). Negatywny wpływ miała zmiana akumulacji (-0,8 p.proc.) w wyniku zmniejszenia przyrostu rzeczowych środków obrotowych (-0,5 p.proc.) i ujemnego wpływu popytu inwestycyjnego (-0,3 p.proc.). Wobec dalszego spadku importu (o 3,7%), przy nieznacznym wzroście eksportu (o 0,7%), utrzymał się pozytywny wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego (+2,1 p.proc.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. roku była wyższa o 1,4% niż w analogicznym okresie 2011 r. (wobec wzrostu odpowiednio o 3,4% i 2,1% w I i II kwartale br.). Spowolnienie spowodowane było m.in. wolniejszym niż w II kwartale wzrostem wartości dodanej brutto w przemyśle (odpowiednio 0,9%, wobec 2,4% w II kwartale br.) i spadkiem w budownictwie (odpowiednio spadek o 5,8%, wobec wzrostu o 2,0% w II kwartale br.). Utrzymała się wysoka dynamika w transporcie i gospodarce magazynowej (wzrost o 9,7%, wobec wzrostu o 10,2% w II kwartale).

W okresie trzech kwartałów 2012 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 2,5% w skali roku. Tempo wzrostu uległo dalszemu spowolnieniu w porównaniu z I półroczem br. (o 3,8%). Wzrost produkcji przemysłowej odnotowano w 14 województwach, od 11,8% w łódzkim do 1,5% w świętokrzyskim. Tendencja spadkowa utrzymała się w śląskim (spadek o 4,2%) i lubuskim (spadek o 0,5%). Produkcja budowlano-montażowa w okresie I-III kwartał br. była o 1,4% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost o 18,2%.

W okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne od notowanych w analogicznym okresie ub. roku. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe uległy pogorszeniu. Wzrost przychodów z całokształtu działalności był wolniejszy niż wzrost kosztów ich uzyskania, co spowodowało pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. W skali roku obniżył się zarówno wskaźnik rentowności obrotu brutto, jak i netto. Pogorszył się także wskaźnik rentowności ze sprzedaży

produktów, towarów i materiałów. Najgłębsze pogorszenie wszystkich wskaźników odnotowano w przedsiębiorstwach woj. dolnośląskiego i opolskiego, a największą poprawę wszystkich wskaźników, w przedsiębiorstwach woj. lubuskiego i lubelskiego. Zmniejszył się udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów, zmalał także ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie I-III kwartał 2012 r. było o 3,7% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,1%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największy w zachodniopomorskim, gdzie odnotowano również największą poprawę w relacji do średniej krajowej; najmniejszy – w małopolskim i opolskim, w których relacja ta pogorszyła się. Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw zmniejszyła się i wyniosła 42,1 p.proc. (43,5 p.proc. przed rokiem).

W I-III kwartał 2012 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 0,3% wyższe niż w okresie I-III kwartał 2011 r. (przed rokiem wzrost o 3,6%). Zwiększenie odnotowano w 9 województwach – od 1,6% w zachodniopomorskim do 0,1% w lubelskim i śląskim. W woj. pomorskim zatrudnienie utrzymało się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach wystąpił spadek – od 1,5% w warmińsko-mazurskim do 0,2% w podkarpackim i świętokrzyskim.

W końcu września 2012 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1979,0 tys. osób bezrobotnych, tj. o 6,3% więcej niż przed rokiem (we wrześniu 2011 r. wzrost odpowiednio o 2,7%). Zwiększenie liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, największe w małopolskim i śląskim (odpowiednio o 9,3% i 8,7%), a najmniejsze w zachodniopomorskim i świętokrzyskim (odpowiednio o 1,7% i o 2,5%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września 2012 r. wyniosła 12,4% i była o 0,6 p.proc. wyższa niż przed rokiem. Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w woj. warmińsko-mazurskim (19,5%), kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim (po 16,7%), a najniższą w wielkopolskim (9,1%) i mazowieckim (10,2%). We wszystkich województwach stopa bezrobocia była wyższa w porównaniu z wrześniem 2011 r. Największy przyrost wystąpił w woj. łódzkim (o 1,1 p.proc.) oraz lubuskim, kujawsko-pomorskim, śląskim i warmińsko-mazurskim (po 0,8 p.proc.).

Wzrost zarówno liczby bezrobotnych (o 6,4%) jak i stopy bezrobocia (o 0,6 p.proc. do poziomu 9,9%) wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał 2012 r. Według BAEL nieznacznie zwiększyła się liczba pracujących, poprawił się współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia. Relacja osób

niepracujących do pracujących utrzymała się na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem.

W okresie I-III kwartał br. utrzymał się znaczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, chociaż ich wzrost w skali roku był nieco wolniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku (4,0%, wobec 4,2%). Najbardziej wzrosły ceny m.in. w zakresie transportu (o 8,3%) oraz mieszkania (o 5,4%).

W III kwartale br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były wyższe w skali roku o 3,9% (wobec 4,1% w analogicznym okresie ub. roku). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, przy czym w 8 – wyższy niż przeciętnie w kraju (najwyższy w świętokrzyskim – 4,4% oraz podkarpackim i warmińsko-mazurskim – po 4,3%). Najwolniej rosły ceny w woj. mazowieckim (3,6%) oraz kujawsko-pomorskim, pomorskim i śląskim (po 3,7%).

Na rynku rolnym we wrześniu br. znacznie wyższe niż przed rokiem były średnie ceny żywca wieprzowego i wołowego oraz prosiąt do dalszego chowu. Wyższe były również ceny pszenicy i żyta (z wyjątkiem cen skupu żyta). Natomiast niższe były ceny mleka i ziemniaków jadalnych. Według przedwynikowego szacunku głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich, tegoroczne zbiory zbóż podstawowych z mieszanekami zbożowymi będą na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Szacuje się, że zbiory rzepaku i rzepiku będą wyższe, a ziemniaków i buraków cukrowych – niższe. Wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej przeprowadzonego w końcu lipca br. wskazują na pogłębienie spadku w chowie tego gatunku. Według stanu w końcu lipca 2012 r. pogłowie trzody chlewnej ogółem liczyło prawie 11,6 mln sztuk i było niższe o 14,3% od stanu notowanego w analogicznym okresie 2011 r. Spadek pogłowia trzody chlewnej wystąpił we wszystkich województwach. Najgłębszy, o ponad 20%, zarejestrowano w opolskim (27,1%), świętokrzyskim (25,0%), mazowieckim (23,1%), podlaskim (21,9%) i lubuskim (20,2%).

BASIC TRENDS

In the third quarter of 2012, non-seasonally adjusted real gross domestic product (GDP) increased by 1.4% compared with the corresponding period of the previous year (after the growth by 3.6% and by 2.3% in the first and the second quarter of the current year). Seasonally adjusted GDP was by 1.9% higher than in the previous year.

The slowdown of GDP growth reflected a downturn of domestic demand (by 0.7% over the year), which was due to a significant deterioration in total consumption expenditure and a decline of gross capital formation. The impact of domestic uses on GDP growth was negative and amounted to -0.7 percentage point, in which – the impact of total consumption expenditure was positive and amounted to +0.1 percentage point (due to an increase in individual consumption expenditure, while public consumption expenditure was neutral). The change of gross capital formation had a negative effect (-0.8 percentage point) reflecting downturns in changes in inventories (-0.5 percentage point) and a negative impact of gross fixed capital formation (-0.3 percentage point). Because of a continuous decrease in import (by 3.7%), and a slight increase in export (by 0.7%), maintained a positive influence of net export on economic growth (+2.1 percentage points).

Gross value added in national economy in the third quarter of the current year increased by 1.4% compared with the corresponding quarter of 2011 (after an increase by 3.4% and 2.1% in the first and the second quarter of the current year). The slowdown was due to i.a. lower increase of gross value added in industry than in the second quarter (respectively by 0.9% against by 2.4% in the second quarter 2012) and a decrease in construction (respectively decline by 5.8% against an increase by 2.0% in the second quarter of 2012). High growth was maintained in transportation and storage (an increase by 9.7% against by 10.2% in the second quarter).

In the period of I-III quarters of 2012, the growth of sold production of industry rose by 2.5% over the year. The growth rate slowed down compared with the first half of the current year (by 3.8%). Increases of production of industry were observed in 14 voivodships, ranged from 11.8% in łódzkie to 1.5% in świętokrzyskie. There was a downward trend in śląskie (a decline by 4.2%) and in lubuskie (a decline by 0.5%) voivodships. Construction and assembly production in the period of I-III quarters of the current year was by 1.4% higher than a year before, when an increase by 18.2% was noted.

In the period of I-III quarters of 2012, the financial results gained by surveyed non-financial enterprises were less profitable than those noted in the corresponding period of the previous year. Key economic and financial indicators deteriorated. An increase of revenues from total

activity was slower than the costs of revenues acquisition, consequently the cost level indicator decreased. Over the year, profitability rate of gross and net turnover fell. In addition, sales profitability rate of products, goods and materials indicator decreased. The deepest decline of most indicators were observed in enterprises of dolnośląskie and opolskie voivodships, whereas the highest improvement of all indicators were observed in enterprises of lubuskie and lubelskie voivodships. Share of enterprises showing net profit decreased, together with their share in revenues from total activity.

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in the period of I-III quarters of 2012 rose by 3.7% compared with the corresponding period of the previous year (in the previous year increased by 5.1%). Increases of wages and salaries were recorded in all voivodships, the highest in zachodniopomorskie, where also was noted the best improvement in relation to national average; the lowest – in małopolskie and opolskie voivodships, where the relation was deteriorated. Range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in relation to national average between voivodships with the best and the worst result decreased and gained 42.1 percentage points (43.5 percentage points a year before).

In the period of I-III quarters of 2012, average paid employment in the enterprise sector was by 0.3% higher compared with the period of I-III quarters of 2011 (in the previous year grew by 3.6%). Increases were recorded in 9 voivodships, ranged from 1.6% in zachodniopomorskie to 0.1% in lubelskie and śląskie voivodships. In pomorskie employment remained unchanged, whereas in the rest of voivodships decreases were noted – from 1.5% in warmińsko-mazurskie to 0.2% in podkarpackie and świętokrzyskie.

At the end of September 2012 in labour offices, 1979.0 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 6.3% more than a year before (rose by 2.7% at the end of September 2011). Increases were noted in all voivodships, the highest – in małopolskie and śląskie (by 9.3% and 8.7% respectively), the lowest in zachodniopomorskie and świętokrzyskie (by 1.7% and 2.5% respectively).

Registered unemployment rate at the end of September 2012 reached 12.4% and was by 0.6 percentage points higher than a year before. The highest unemployment rate was noted in warmińsko-mazurskie (19.5%), kujawsko-pomorskie and zachodniopomorskie (both by 16.7%), the lowest in wielkopolskie (9.1%) and mazowieckie (10.2%) voivodships. Registered unemployment rate in all voivodships was higher compared with September 2011. The highest growth was noted in łódzkie voivodship (by 1.1 percentage points), followed by lubuskie, kujawsko-pomorskie, śląskie and wamińsko-mazurskie voivodships (all by 0.8 percentage point).

An increase of unemployed persons (by 6.4%) and unemployment rate (by 0.6 percentage point) showed also preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) in the third quarter of 2012. According to the LFS, the number of employed persons slightly increased together with an improvement of the activity rate and the employment rate. The relation between the number of persons not working to employed persons was similar as a year before.

In the period of I-III quarters of 2012 high rise of prices of consumer goods and services had been hold, although their growth was slightly slower than in the corresponding period of the previous year (4.0% against 4.2%). The greatest increases of prices were noted for transportation (by 8.3%) and dwellings (by 5.4%).

In the third quarter of 2012, prices of consumer goods and services increased by 3.9% over the year (against 4.1% in the corresponding period of the previous year). Increases were noted in all voivodships, but in 8 voivodships rose more than average (the most in świętokrzyskie voivodship – by 4.4%, followed by podkarpackie and warmińsko-mazurskie (both by 4.3%). The lowest increase of prices of consumer goods and services was in mazowieckie voivodship (by 3.6%), as well as in kujawsko-pomorskie, pomorskie and śląskie (all by 3.7%).

On the agricultural market in September of the current year, the average prices of pigs and cattle for slaughter and piglets were significantly higher. In addition prices of wheat and rye were higher (excluding procurement prices of rye), opposite to prices of milk and edible potatoes which recorded drop. According to pre-final estimate of main agricultural and horticultural corps in the following year production of basic cereals with mix cereals would be merely on the same level like a year before. It is estimated that production of rape and turnip rape will be higher, whereas potatoes and sugar beets – lower. The results of sample survey of pigs heads in July showed a downward trend. According to the results at the end of July 2012 the number of pigs heads reached almost 11.6 mln and was lower by 14.3% than in the corresponding period of 2011. Decreases of pigs heads were noted in all voivodships, the deepest – more than 20%, were registered in opolskie (27.1%), świętokrzyskie (25.0%), mazowieckie (23.1%), podlaskie (21.9%) and lubuskie (20.2%).

LUDNOŚĆ

Liczba ludności w kraju w końcu czerwca 2012 r. wyniosła 38534 tys. osób, tj. o ponad 8 tys. osób więcej niż przed rokiem.

Analizowany okres – od stycznia do czerwca 2012 r. stanowił kontynuację trendu sprzed roku; nadal utrzymywało się ujemne tempo przyrostu naturalnego i rosła liczba zgonów. Wyjątkiem w tej niekorzystnej tendencji były zmiany, jakie zaszły w liczbie urodzeń, gdzie po 2 latach spadku odnotowano wzrost.

Nadal malała liczba i udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności kraju. W I półroczu 2012 r. **ludność miejska** stanowiła 60,6% (spadek w skali roku o 0,2 pkt proc.), a najniższy udział w kraju notowano w woj. podkarpackim (41,4%). Wskaźnik urbanizacji był wyższy niż przeciętnie w 7 województwach, w tym najwyższy w woj. śląskim (77,6%).

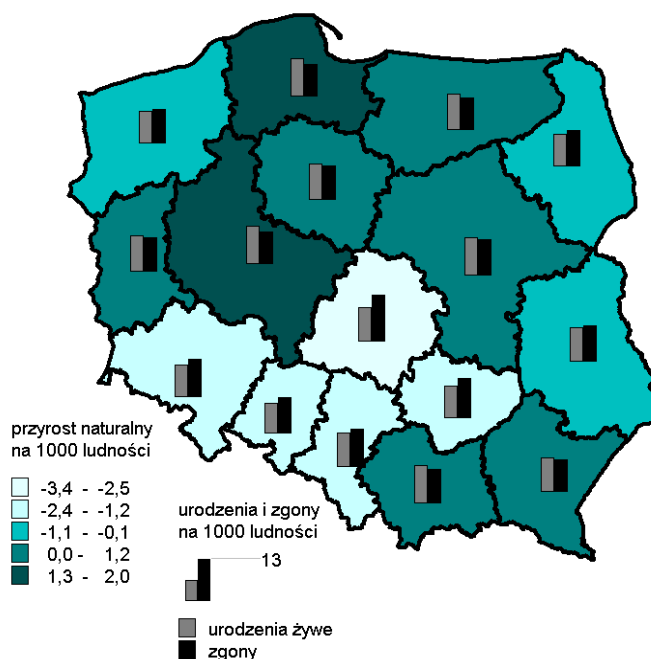
W I półroczu 2012 r. obserwowano odwrócenie niekorzystnej tendencji spadkowej **urodzeń żywych** zapoczątkowanej w 2010 r. W końcu czerwca br. zarejestrowano 192,2 tys. urodzeń żywych, tj. o 2,3 tys. więcej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń zwiększył się o 0,1 pkt i wyniósł 10,0‰. Liczba urodzeń na 1000 ludności, podobnie jak przed rokiem, ukształtowała się na najwyższym poziomie w województwie pomorskim (11,0). W 11 województwach współczynnik urodzeń nie przekroczył średniej dla kraju, a najniższy zanotowano w woj. opolskim (8,6‰).

W analizowanym okresie 2012 r. utrzymywał się wzrost liczby zgonów – obserwowany od 2007 r. (za wyjątkiem 2010 r., w którym wystąpił spadek o 12,0 tys.). Od stycznia do czerwca br. **zmarło** 194,1 tys. osób, tj. o 1,8 tys. więcej niż rok wcześniej. Współczynnik zgonów zwiększył się z 10,0‰ do poziomu 10,1‰, przy czym w 6 województwach przewyższał przeciętną dla kraju. Najwyższy współczynnik odnotowano w woj. łódzkim (12,8‰), świętokrzyskim (11,3‰) i śląskim (10,8‰), natomiast najniższe wartości zanotowano w województwie podkarpackim (8,8‰).

Liczba **zgonów niemowląt** zmniejszyła się nieznacznie w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. i wyniosła 0,9 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik zgonów niemowląt zmniejszył się do poziomu 4,6‰ (wobec 5,0‰ w analogicznym okresie ub. roku). W 8 województwach zanotowano niższą wartość wskaźnika niż przeciętnie w kraju; najniższą w woj. podlaskim (3,1‰). Najwyższy współczynnik zgonów był w województwie opolskim (6,6‰).

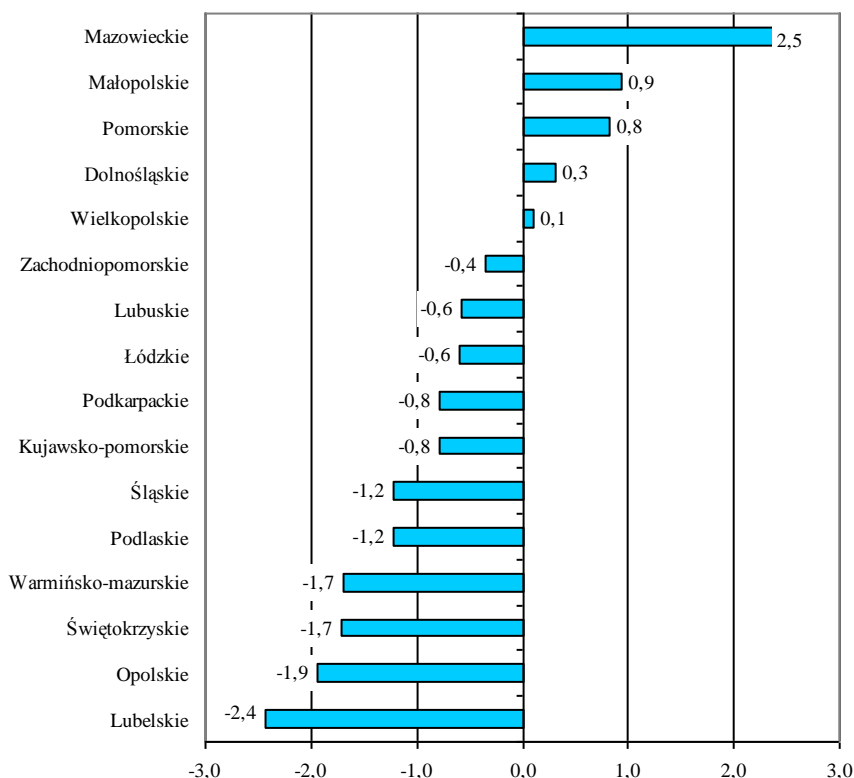
Przyrost naturalny był ujemny i wyniósł 1,9 tys. osób. Współczynnik przyrostu naturalnego pozostał na poziomie sprzed roku (minus 0,1‰). Ujemny wskaźnik odnotowano w 8 województwach, a najniższą wartość osiągnęło łódzkie (minus 3,4‰). Najwyższy wskaźnik notowano w województwie pomorskim (2,0‰).

**RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
W I PÓŁROCZU 2012 R.**

Ogólne **saldo migracji** na pobyt stały na 1000 ludności nadal było ujemne i wyniosło – podobnie jak w analogicznym okresie 2011 r. – minus 0,1. Ujemną wartość wskaźnika odnotowano w 11 województwach w granicach od minus 2,4‰ w lubelskim do minus 0,4‰ w zachodniopomorskim. Natomiast w województwach: mazowieckim (2,5‰), małopolskim (0,9‰), pomorskim (0,8‰), dolnośląskim (0,3‰) i wielkopolskim (0,1‰) ogólne saldo migracji na pobyt stały było dodatnie.

**SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH
NA POBYT STAŁY W I PÓŁROCZU 2012 R.**

W okresie styczeń–czerwiec 2012 r. zawarto 72,8 tys. **związków małżeńskich**, tj. o 4,0 tys. mniej niż rok wcześniej. Rok 2012 r. jest trzecim z kolei, w którym notuje się spadek liczby związków małżeńskich. Współczynnik małżeństw wyniósł 3,8‰ (wobec 4,0‰ w analogicznym okresie ub. roku). Najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w województwie lubelskim (4,1), a najmniej w łódzkim (3,5).

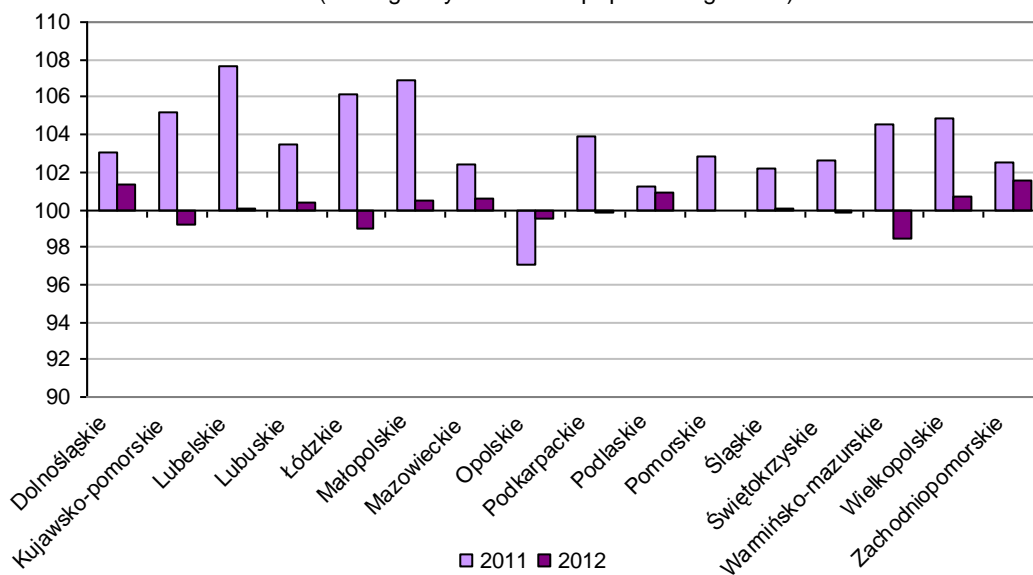
RYNEK PRACY

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów 2012 r. nieznacznie zwiększyło się w skali roku. W końcu września 2012 r., zarówno liczba bezrobotnych zarejestrowanych jak i stopa bezrobocia były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku, a przy tym tempo wzrostu bezrobocia było szybsze niż przed rokiem. Wzrost liczby zarejestrowanych osób odnotowano w większości kategorii bezrobotnych. Pomimo iż odsetek osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia systematycznie maleje, w dalszym ciągu liczebność tej grupy bezrobotnych utrzymuje się na wysokim poziomie.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za III kwartał 2012 r. również wskazują na mniej korzystną sytuację na rynku pracy – odnotowano wzrost liczby bezrobotnych jak i stopy bezrobocia w ujęciu rocznym. Równocześnie nastąpiło nieznaczne zwiększenie zbiorowości pracujących, poprawił się współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia.

W okresie trzech kwartałów 2012 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5547,7 tys. osób i było o 0,3% wyższe niż w analogicznym okresie 2011 r. (wobec wzrostu o 3,6% przed rokiem). Zwiększenie zatrudnienia odnotowano m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 4,8%) oraz budownictwie (o 3,5%), natomiast zmniejszenie m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,5%), w administrowaniu i działalności wspierającej oraz obsłudze rynku nieruchomości (po 1,9%). W 9 województwach nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia, w tym największy w zachodniopomorskim (o 1,6%). Spadek odnotowano w 6 województwach, w granicach od 1,5% w warmińsko-mazurskim do 0,2% w podkarpackim i świętokrzyskim. W województwie pomorskim przeciętne zatrudnienie pozostało na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

**DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO ZATRUDNIENIA W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW
W OKRESIE I-III KWARTAŁ W LATACH 2011-2012**
(analogiczny okres roku poprzedniego=100)

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosło 2473,2 tys. osób i w skali roku zmalało o 0,8%. Spadek wystąpił w 12 województwach, od 2,7% w pomorskim do 0,2% w dolnośląskim. W pozostałych województwach obserwowano wzrost, największy w zachodniopomorskim (o 1,0%).

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie wzrosło o 3,5% w stosunku do analogicznego okresu 2011 r. i ukształtowało się na poziomie 484,5 tys. osób. W 14 województwach zanotowano wzrost liczby zatrudnionych, w granicach od 9,1% w mazowieckim do 0,3% w podlaskim. Natomiast w województwach opolskim i dolnośląskim zatrudnienie spadło (odpowiednio o 4,8% i 0,8%).

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1123,3 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 0,8%. Wzrost wystąpił w 6 województwach, największy w dolnośląskim (o 6,1%), a najmniejszy w małopolskim i mazowieckim (po 0,9%). W pozostałych województwach obserwowano spadek zatrudnienia, w tym najgłębszy w warmińsko-mazurskim (o 6,1%).

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 4,5% niższe niż przed rokiem i wyniosło 111,2 tys. osób. Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano w 11 województwach, w granicach od 11,5% w świętokrzyskim do 1,3% w opolskim. W pozostałych województwach nastąpił wzrost, przy czym największy w województwie lubuskim (o 5,4%).

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosło 97,0 tys. osób i w skali roku zmalało o 1,9%. Spadek zatrudnienia obserwowano w 10 województwach, najgłębszy w lubuskim (o 7,7%), a najmniejszy w dolnośląskim (o 1,5%). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, w tym największy w pomorskim (o 6,7%).

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 166,9 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 4,8%. Wzrost zatrudnienia zanotowano w 12 województwach, największy w zachodniopomorskim (o 39,8%). Natomiast w pozostałych województwach nastąpił spadek zatrudnienia, w tym najgłębszy w lubelskim (o 14,1%).

Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 1,9% niższe niż przed rokiem i wyniosło 306,9 tys. osób. Spadek zatrudnienia zaobserwowano w 6 województwach, w granicach od 10,8% w zachodniopomorskim do 5,3% w lubelskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost, w tym największy w pomorskim (o 15,5%),

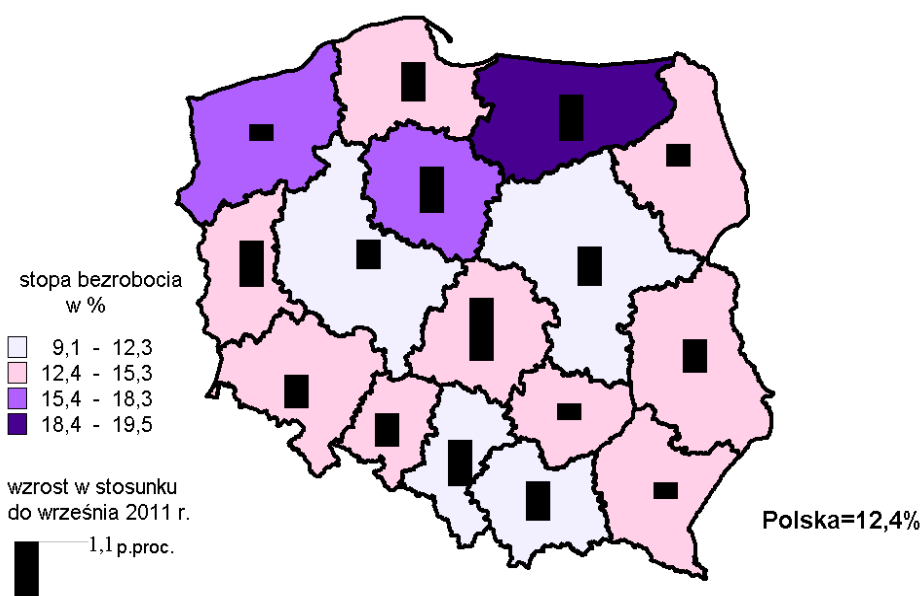
W końcu września 2012 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 1979,0 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 117,3 tys. (o 6,3%) więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. We wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku, w granicach od 9,3% w małopolskim do 1,7% w zachodniopomorskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu września 2012 r. wyniosła 12,4% przeciętnie w kraju i była o 0,6 p.proc. wyższa niż przed rokiem. Wzrost stopy bezrobocia w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, przy czym największy w łódzkim (o 1,1 p.proc.).

Pogłębia się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu września 2012 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 10,4 p.proc. (wielkopolskie – 9,1%, warmińsko-mazurskie – 19,5%) i w skali roku rozpiętość ta zwiększyła się o 0,3 p.proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały: kujawsko-pomorskie i zachodniopomorskie (po 16,7%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwie mazowieckim (10,2%), śląskim (10,4%) i małopolskim (10,6%).

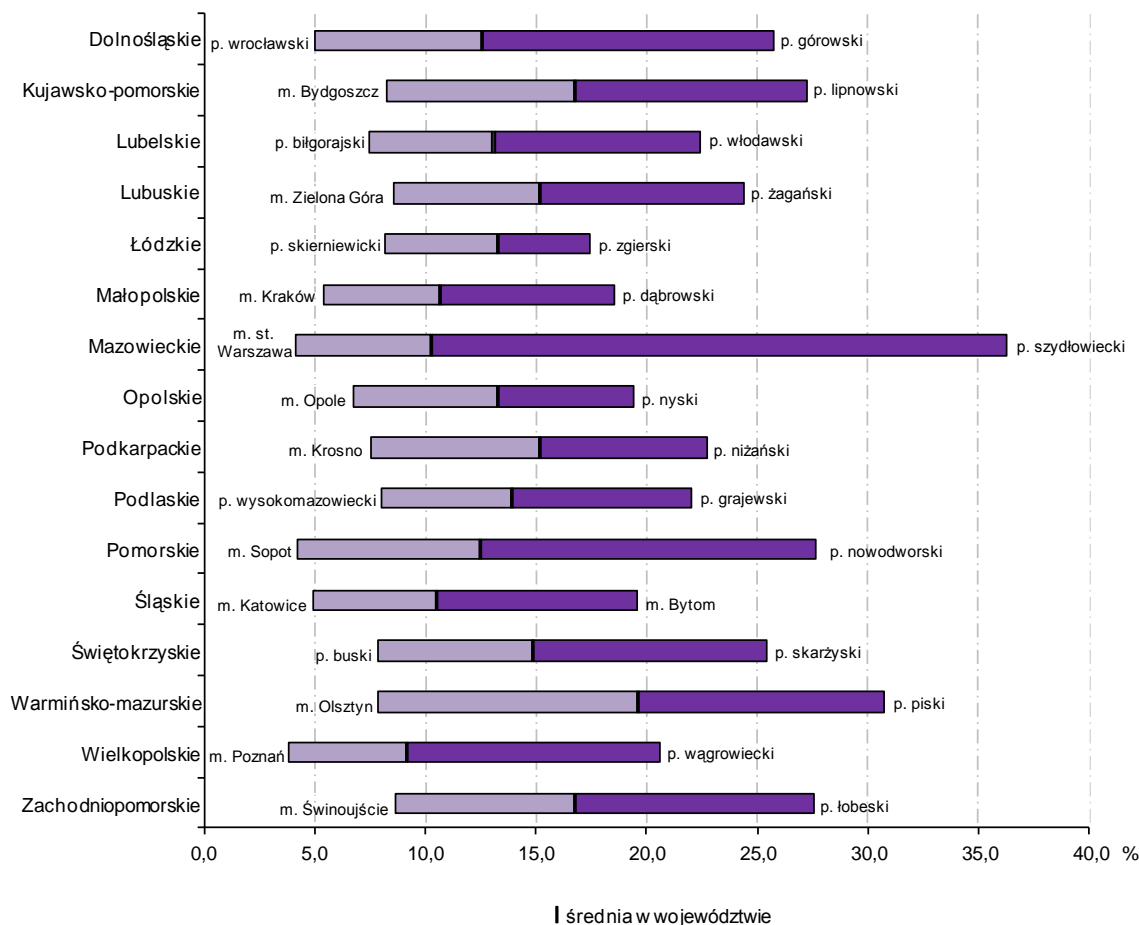
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2012 R.

Stan w końcu września

Analizując zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów, w dalszym ciągu największą rozpiętością charakteryzuje się województwo mazowieckie, gdzie różnica pomiędzy najwyższą wartością stopy bezrobocia (36,2% w powiecie szydłowieckim) a najniższą (4,1% w powiecie m.st. Warszawa) osiągnęła 32,1 p.proc. (przed rokiem 31,7 p.proc.). Najmniejsze zróżnicowanie wewnątrzwojewódzkie, tj. 9,3 p.proc. (wobec 9,2 p.proc. w końcu września 2011 r.) odnotowano w łódzkim, gdzie skrajne wartości stopy bezrobocia wyniosły 17,4% w powiecie zgierskim oraz 8,1% w powiecie skierniewickim.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R. Stan w końcu września

W ujęciu rocznym odnotowano wzrost (o 5,9%) liczby osób **bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy**. W końcu września 2012 r. ich liczba wyniosła 1795,8 tys. osób, z czego najliczniejszą grupę, tj. 56,1% (1006,6 tys. osób) nadal stanowili długotrwale bezrobotni. Najbardziej wzrosła liczba bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia (średnio o 9,6% w skali roku), w tym najwięcej w województwie mazowieckim (o 14,5%). W największym stopniu, w grupie bezrobotnych w szczególnej sytuacji, wzrósł odsetek osób powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych – średnio po 0,7 p.proc. We wszystkich województwach obserwowano wzrost udziału osób powyżej 50 roku życia, największy w wielkopolskim (o 1,3 p.proc. do 22,7%). Z kolei udział długotrwale bezrobotnych zwiększył się w 13 województwach, najbardziej w pomorskim (o 2,1 p.proc. do 51,1%). Nieznacznie wzrósł odsetek osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia – na poziomie kraju o 0,3 p.proc. do 9,9%. W większości województw odnotowano wzrost udziału tej grupy bezrobotnych (z wyjątkiem śląskiego, gdzie pozostał na poziomie sprzed roku), w tym największy w kujawsko-pomorskim i pomorskim (po 0,6 p.proc.). Pomimo odnotowanego spadku udziału bezrobotnych do 25 roku życia (z 23,7% do 22,4% ogółu bezrobotnych w szczególnej sytuacji), nadal liczebność tej grupy pozostaje wysoka. W końcu września br. 402,9 tys. osób w wieku

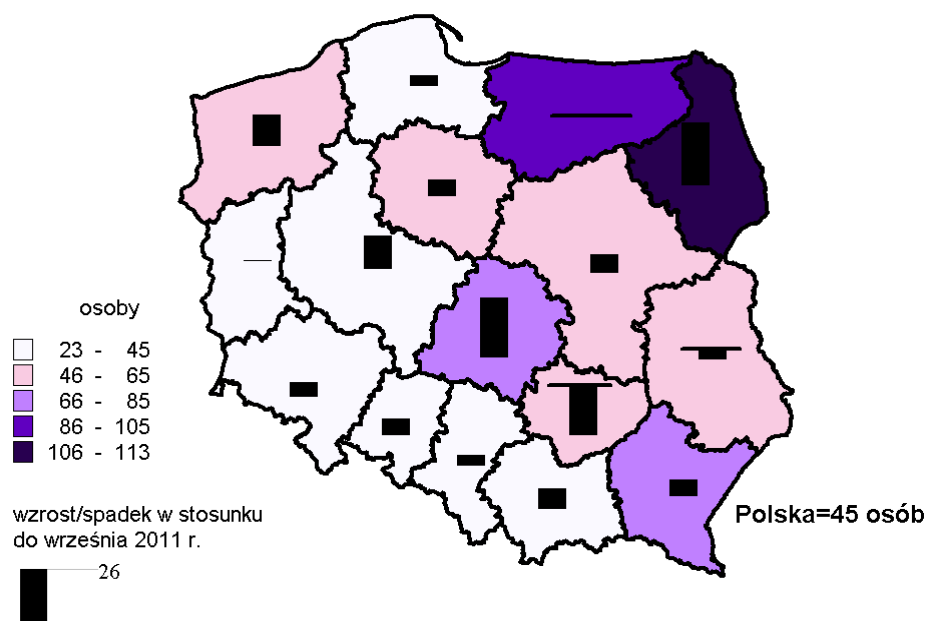
15-24 było zarejestrowanych jako bezrobotne, z czego najwięcej w województwie mazowieckim (48,2 tys.), a najmniej w opolskim (9,2 tys.).

W okresie styczeń-wrzesień br. liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych wyniosła 1894,2 tys. osób i w stosunku do analogicznego okresu ub. roku zmalała o 0,2% (wobec spadku o 13,7% przed rokiem). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem obniżył się w skali roku o 1,0 p.proc. i wyniósł 77,3%. Zmniejszył się również odsetek osób dotychczas niepracujących (o 2,1 p.proc. do 20,4%) oraz absolwentów (o 0,7 p.proc. do 12,0%). Wzrósł natomiast odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,8 p.proc. do 3,3%). Odsetek osób nowo zarejestrowanych zamieszkałych na wsi utrzymał się na poziomie sprzed roku (40,2%).

Z ewidencji bezrobotnych w okresie trzech kwartałów 2012 r. **skreślono** 1897,9 tys. osób, tj. o 4,7% mniej niż przed rokiem (wówczas notowano spadek o 12,6%), w tym 43,2% ogółu bezrobotnych stanowili wykreśleni z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

LICZBA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH NA 1 OFERTĘ PRACY W 2012 R.

Stan w końcu września

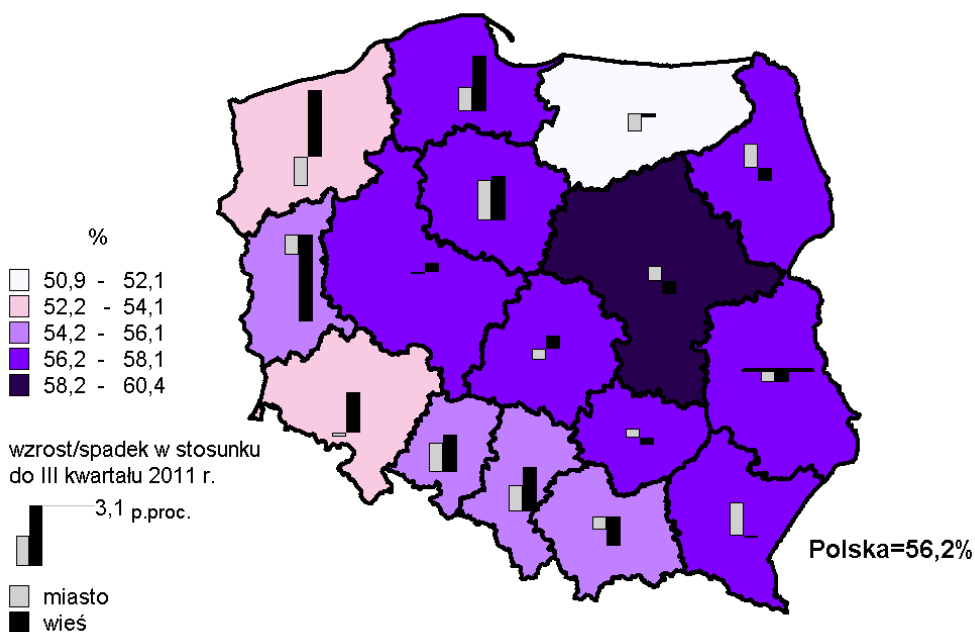
W końcu września 2012 r., najwyższą **stopę napływu bezrobotnych**, podobnie jak przed rokiem, zarejestrowano w województwie warmińsko-mazurskim (2,6%), następnie w lubuskim i zachodniopomorskim (po 2,4%), natomiast najniższą w mazowieckim (1,1%); przy średniej dla kraju 1,6%.

W końcu września 2012 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 45 osób bezrobotnych (przed rokiem 38 osób). Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwie śląskim (25 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w podlaskim (113 osób).

Według wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**¹ w III kwartale 2012 r. zbiorowość **aktywnych zawodowo** liczyła 17440 tys. osób, tj. o 128 tys. (o 0,7%) więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 7 województwach, największy w pomorskim (o 11,5%), zaś najmniejszy w małopolskim i wielkopolskim (o 0,1%). W 8 województwach nastąpił spadek, najgłębszy w podlaskim (o 6,1%). W województwie opolskim liczba aktywnych zawodowo pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,2% i był wyższy o 0,4 p.proc. w porównaniu z III kwartałem 2011 r. Wzrost wystąpił w 9 województwach, od 2,1 p.proc. w kujawsko-pomorskim do 0,2 p.proc. w wielkopolskim. W 5 województwach zaobserwowano obniżenie współczynnika, w największym stopniu w lubuskim (o 1,9 p.proc.). Natomiast w województwach łódzkim i zachodniopomorskim współczynnik aktywności zawodowej nie uległ zmianie w skali roku. Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (60,4%), a najniższą w warmińsko-mazurskim (50,9%).

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W III KWARTALE 2012 R. I JEGO ZMIANY W PODZIALE NA MIASTO–WIEŚ

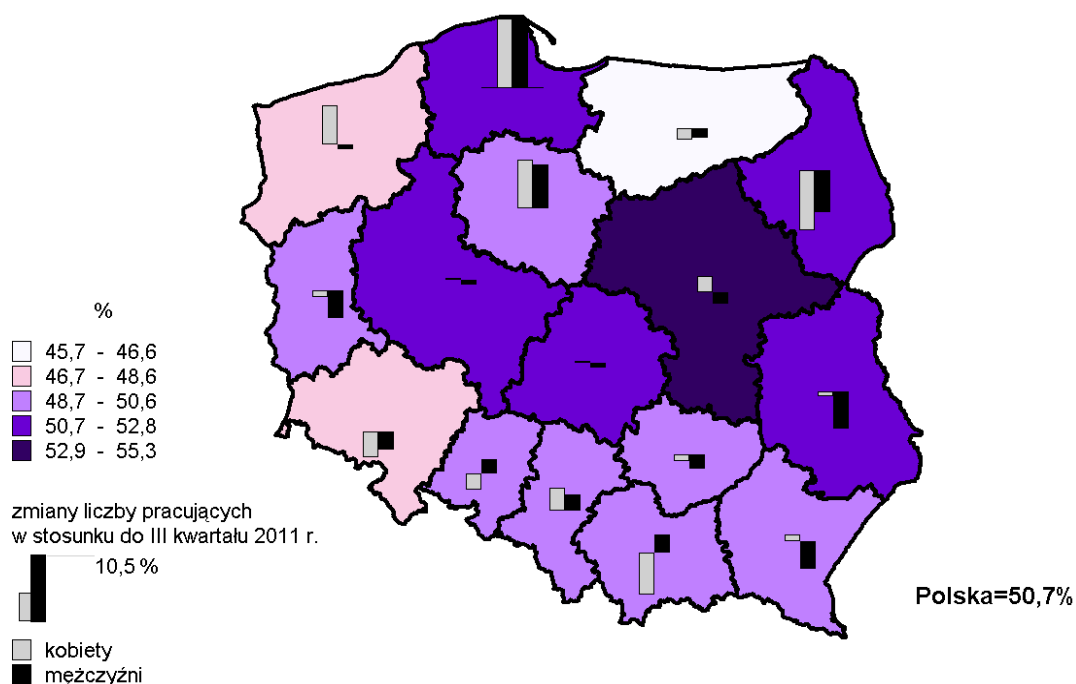
Liczba **pracujących** wyniosła 15722 tys. osób i w skali roku nieznacznie się zwiększyła, tj. o 0,2% (o 25 tys.). Wzrost wystąpił w 5 województwach, największy w pomorskim (o 10,5%), natomiast w 10 województwach odnotowano spadek liczby pracujących, najgłębszy w podlaskim (o 7,5%). W województwie opolskim populacja pracujących ukształtowała się na poziomie sprzed roku. Nieco wyższa niż przed rokiem była liczba pracujących kobiet (o 0,6%); wzrost zanotowano w 8 województwach, największy w pomorskim (o 10,5%). W pozostałych województwach nastąpił spadek, najgłębszy

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to 3 miesiące i więcej).

w podlaskim (o 9,0%). Natomiast liczba pracujących mężczyzn nieco się zmniejszyła (średnio o 0,2%). Spadek zanotowano w 11 województwach, najgłębszy w podlaskim (o 6,2%). W pozostałych województwach populacja pracujących mężczyzn zwiększyła się, najbardziej w pomorskim (o 10,4%). Spośród ogółu pracujących 44,3% stanowiły kobiety, największy ich udział obserwowano w województwie mazowieckim (46,1%), najmniejszy zaś w opolskim (41,7%).

Wskaźnik zatrudnienia w III kwartale 2012 r. ukształtował się na poziomie 50,7% i był wyższy na wsi (51,1%) niż w mieście (50,3%). W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 58,9%, kobiet – 43,1%). Najwyższym wskaźnikiem nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (55,3%), z kolei najniższym warmińsko-mazurskie (45,7%). W stosunku do III kwartału 2011 r. wskaźnik zatrudnienia zwiększył się w 6 województwach, w największym stopniu w kujawsko-pomorskim (o 1,6 p.proc.) i opolskim (o 1,5 p.proc.). Natomiast w 9 województwach wskaźnik obniżył się, w tym najgłębszy spadek nastąpił w małopolskim (o 1,6 p.proc.). W województwie mazowieckim wskaźnik zatrudnienia nie zmienił się w skali roku.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA I ZMIANY LICZBY PRACUJĄCYCH WEDŁUG PŁCI W III KWARTALE 2012 R.

W III kwartale 2012 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 1718 tys. osób i zwiększyła się o 6,4% (tj. o 104 tys. osób) w ujęciu rocznym. Wzrost liczby bezrobotnych w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku odnotowano w 12 województwach, największy w pomorskim, a najmniejszy w świętokrzyskim. W 3 województwach nastąpił spadek, najgłębszy w zachodniopomorskim. W województwie opolskim liczba bezrobotnych pozostała na poziomie sprzed roku.

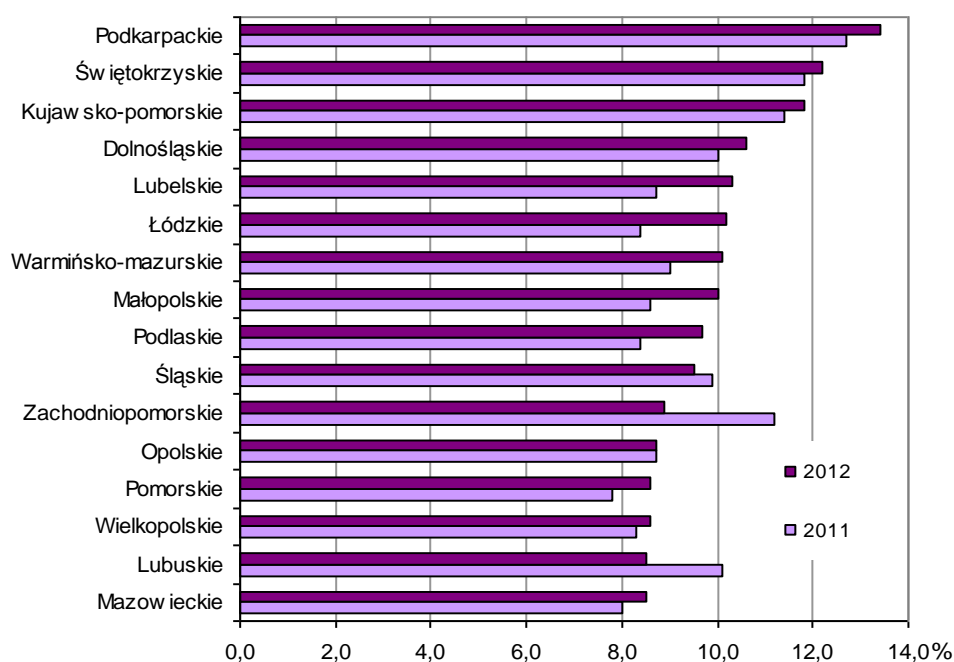
W porównaniu z III kwartałem 2011 r. zwiększyła się liczba bezrobotnych mężczyzn (o 8,9%) oraz w mniejszym stopniu kobiet (o 3,9%). Zbiorowość bezrobotnych mężczyzn powiększyła się w 12 województwach (najwięcej w lubelskim), zmalała w 3 województwach, (najbardziej w lubuskim), natomiast w wielkopolskim nie zmieniła się w skali roku.

Wzrost bezrobocia wśród kobiet obserwowano w 10 województwach, największy w łódzkim, a najmniejszy w lubelskim. Natomiast spadek zanotowano w 4 województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim. W województwach podkarpackim i warmińsko-mazurskim liczba bezrobotnych kobiet pozostała na poziomie sprzed roku.

W skali roku, w większym stopniu wzrosła liczba bezrobotnych na wsi (o 9,6%) niż w miastach (o 4,5%). Zbiorowość bezrobotnych zamieszkałych na wsi zwiększyła się w 11 województwach; najwięcej osób przybyło w pomorskim. W pozostałych województwach liczba bezrobotnych na wsi zmalała, najbardziej w zachodniopomorskim. Wśród mieszkańców miast wzrost liczby bezrobotnych odnotowano również w 11 województwach, największy w warmińsko-mazurskim, a w pozostałych województwach nastąpił spadek, najgłębszy w lubuskim.

W III kwartale 2012 r. **stopa bezrobocia** według BAEL wyniosła średnio 9,9% i była wyższa o 0,6 p.proc. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Wzrost wskaźnika odnotowano w 12 województwach, od 1,8 p.proc. w łódzkim do 0,3 p.proc. w wielkopolskim. Spadek nastąpił w 3 województwach, w tym najgłębszy w zachodniopomorskim (o 2,3 p.proc.). W województwie opolskim stopa bezrobocia nie zmieniła się w stosunku do III kwartału 2011 r. Najniższą wartością stopy bezrobocia charakteryzowały się województwa lubuskie i mazowieckie (po 8,5%), natomiast najwyższą – podkarpackie (13,4%).

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG BAEL W III KWARTALE

Stopa bezrobocia **kobiet** wyniosła 10,9% (wobec stopy bezrobocia mężczyzn 9,0%) i zwiększyła się o 0,3 p.proc. w stosunku do III kwartału 2011 r. W podziale na województwa kształtowała się na poziomie od 8,5% w zachodniopomorskim do 15,0% w podkarpackim. W skali roku stopa bezrobocia kobiet wzrosła w 11 województwach, najbardziej w łódzkim i małopolskim (po 2,1 p.proc.). Natomiast w pozostałych województwach obniżyła się, w największym stopniu w zachodniopomorskim (o 3,8 p.proc.).

W III kwartale 2012 r. stopa bezrobocia w **miastach** osiągnęła 9,9% (wzrost o 0,4 p.proc. w ujęciu rocznym). Najniższą stopę bezrobocia zaobserwowano w miastach województwa mazowieckiego (7,6%) i pomorskiego (7,8%), zaś najwyższą – świętokrzyskiego (15,4%). Wśród bezrobotnych zamieszkałych na **wsł** stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 9,7% (wzrost o 0,7 p.proc.), w granicach od 6,3% w województwie opolskim do 12,6% w podkarpackim. W 10 województwach odnotowano wzrost wskaźnika dla wsi, przy czym największy w mazowieckim (o 2,4 p.proc.). Natomiast w pozostałych województwach zaobserwowano spadek stopy bezrobocia na wsi, w tym najgłębszy w zachodniopomorskim (o 4,7 p.proc.).

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 13599 tys. osób, co stanowiło 43,8% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat. W porównaniu z III kwartałem 2011 r. liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się o 96 tys., tj. o 0,7%. Spadek nastąpił w 10 województwach, najgłębszy w podlaskim (o 7,8%). W pozostałych województwach odnotowano wzrost, w tym największy w pomorskim (o 4,2%) i małopolskim (o 4,1%).

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w III kwartale 2012 r. ukształtowała się na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem i wyniosła 974 osoby bezrobotne i bierne zawodowo (przed rokiem 975 osób). Spadek odnotowano w 6 województwach, przy czym najgłębszy w kujawsko-pomorskim (z 1071 do 1002 osób). W pozostałych województwach zaobserwowano wzrost, największy w małopolskim (z 946 do 1011 osób). Najkorzystniejsza sytuacja w relacji niepracujących do pracujących miała miejsce w mazowieckim (809 osób), natomiast najgorsza w warmińsko-mazurskim (1187 osób bezrobotnych i biernych zawodowo na 1000 pracujących.).

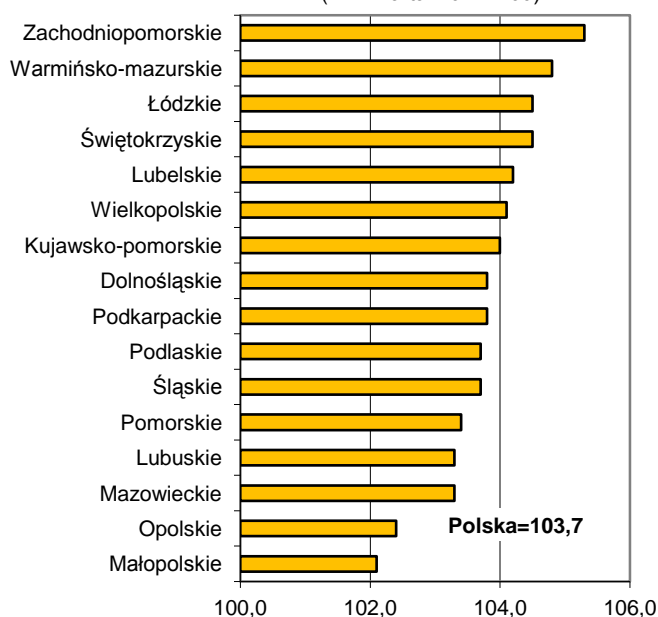
WYNAGRODZENIA

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż przed rokiem; tempo wzrostu uległo jednak dalszemu spowolnieniu, szczególnie w III kwartale br.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 3678,61 zł i było o 3,7% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,1%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich województwach, największy w zachodniopomorskim (o 5,3%), a najmniejszy w małopolskim (o 2,1%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń utrzymywał się nadal w województwach mazowieckim i śląskim (odpowiednio 122,2% i 107,1% średniej krajowej), natomiast najniższy poziom, podobnie jak w okresach poprzednich wystąpił w województwach warmińsko-mazurskim i podkarpackim (odpowiednio o 19,9% i 19,0% mniej niż średnio w kraju).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2012 R.**
(I-III kwartał 2011=100)

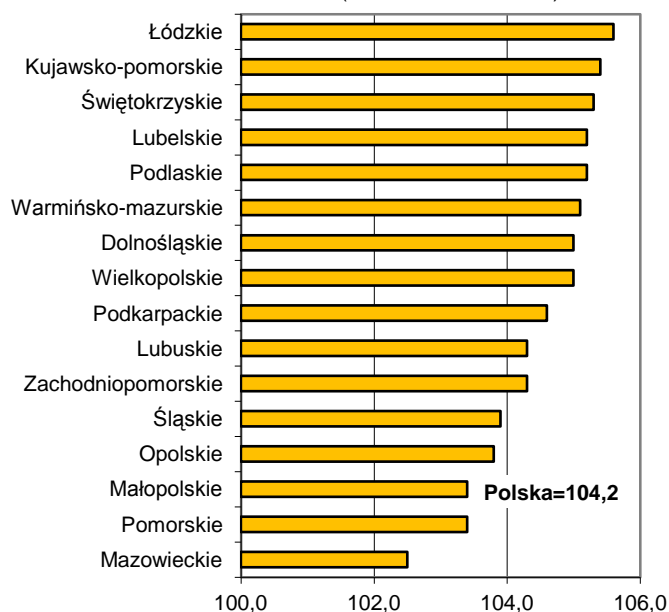

Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawiła się w 11 województwach, najbardziej w zachodniopomorskim (o 1,4 p.proc). Pogorszenie relacji wystąpiło w województwach: małopolskim, opolskim, mazowieckim, lubuskim i pomorskim odpowiednio od 1,3 p.proc. do 0,3 p.proc.

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw, zmniejszyła się w skali roku o 1,4 p.proc. i wyniosła 42,1 p.proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 3766,46 zł i było o 4,2% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,8%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w łódzkim (o 5,6%) i kujawsko-pomorskim (o 5,4%), a najmniejszy w mazowieckim (o 2,5%) oraz pomorskim i małopolskim (po 3,4%).

**DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W PRZEMYŚLE W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2012 R.**
(I-III kwartał 2011=100)

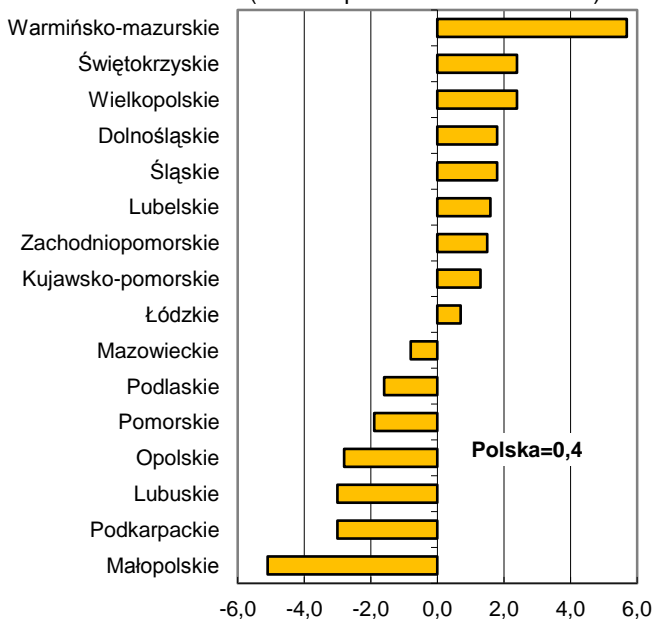

Wynagrodzenia w przemyśle nadal były wyższe niż średnio w kraju w 3 województwach: śląskim (o 17,3%), mazowieckim (o 14,4%) i dolnośląskim (o 7,5%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, najniższe notowano w warmińsko-mazurskim, podlaskim i podkarpackim (odpowiednio o 20,1%, 17,4% i 17,1% mniej niż średnio w kraju).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 9 województwach (od 1,1 p.proc. w łódzkim do 0,2 p.proc. w podkarpackim). W lubuskim i zachodniopomorskim relacja pozostała na poziomie sprzed roku, pogorszyła się natomiast w województwach: mazowieckim, pomorskim, małopolskim, śląskim i opolskim (od 2,0 p.proc. do 0,4 p.proc.). Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle w skali roku zmniejszyła się i wyniosła 37,4 p.proc. wobec 38,5 p.proc. w analogicznym okresie ub. roku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w okresie trzech kwartałów br. wyniosło 3660,02 zł i było o 0,4% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,0%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano w 9 województwach, w tym najwyższy w warmińsko-mazurskim (o 5,7%), a najniższy w łódzkim (o 0,7%). W województwach: małopolskim, podkarpackim, lubuskim, opolskim, pomorskim, podlaskim i mazowieckim wystąpił spadek wynagrodzeń w budownictwie (odpowiednio od 5,1% do 0,8%).

**ZMIANY PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W BUDOWNICTWIE W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2012 R.**
(wzrost/spadek w skali roku w %)

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 33,5% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnym pod względem wysokości wynagrodzeń województwie dolnośląskim płace były o 9,8% wyższe niż przeciętnie w kraju. W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się na poziomie niższym od średniej krajowej, w tym najniższe podobnie jak w okresach poprzednich w lubuskim (o 22,0%).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 9 województwach, najbardziej w warmińsko-mazurskim (o 4,2 p.proc.), a w największym stopniu uległa pogorszeniu w małopolskim (o 5,0 p.proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie wyniosła 55,5 p.proc. i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zmniejszyła się o 0,5 p.proc.

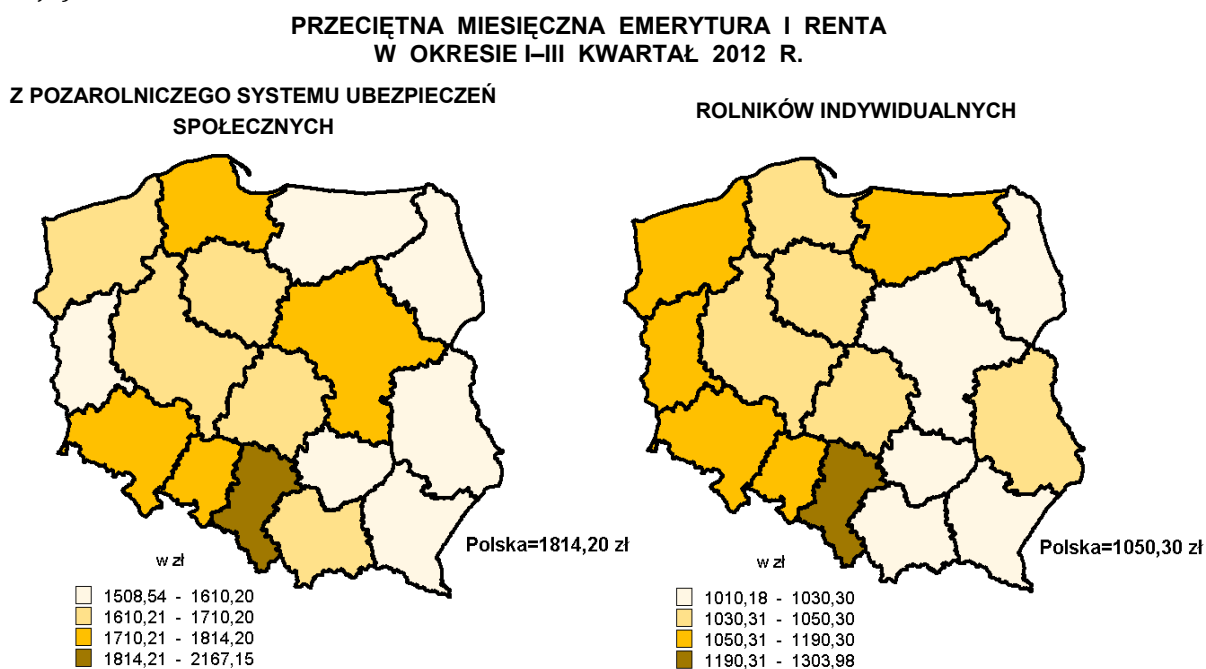
EMERYTURY I RENTY

W okresie trzech kwartałów 2012 r. nadal notowano spadek przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów. Podobnie jak w latach poprzednich, głębszy był spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w ramach systemu rolniczego niż w systemie ubezpieczeń pracowniczych. W ujęciu rocznym zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosła 9035,8 tys. osób i była mniejsza o 1,2% niż przed rokiem. Zmniejszenie liczby emerytów i rencistów odnotowano we wszystkich województwach, w tym w 9 – w większym stopniu niż średnio w kraju, a w największym – w podlaskim (o 2,5%).

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7745,2 tys. osób (o 0,9% mniej niż w analogicznym okresie 2011 r.). Spadek odnotowano w 12 województwach, w tym najgłębszy w podlaskim (o 2,3%). Emerytury i renty rolnicze pobierało 1290,6 tys. osób (o 3,1% mniej niż przed rokiem). Liczba rolników indywidualnych pobierających emeryturę i rentę zmniejszyła się w skali roku we wszystkich województwach (od 5,4% w lubuskim do 1,9% w wielkopolskim).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosła 1814,20 zł i była o 5,4% wyższa niż przed rokiem. Jej wzrost odnotowano we wszystkich województwach; natomiast jej poziom pozostawał wyższy niż średnio w kraju tylko w śląskim (o 19,5%). Najniższe przeciętne emerytury i renty w tym systemie, podobnie jak w poprzednich okresach, wypłacono w podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 16,8% i 14,2% mniejsze niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, nadal zmniejsza się i w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosła 36,3 p.proc. (wobec 37,9 p.proc. przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosła 1050,30 zł i w skali roku zwiększyła się o 6,7%. Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w podkarpackim (o 7,1%), a najmniejszy w śląskim (5,4%). W 6 województwach przeciętna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnio w kraju, w tym największa nadal w województwie śląskim (o 24,2%). Najniższe emerytury i renty rolnicze, podobnie jak w poprzednim roku, wypłacono w mazowieckim i podlaskim (odpowiednio o 3,8% i 3,3% mniejsze niż średnio w kraju).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i wyniosła 28,0 p.proc. (wobec 29,7 p.proc. przed rokiem).

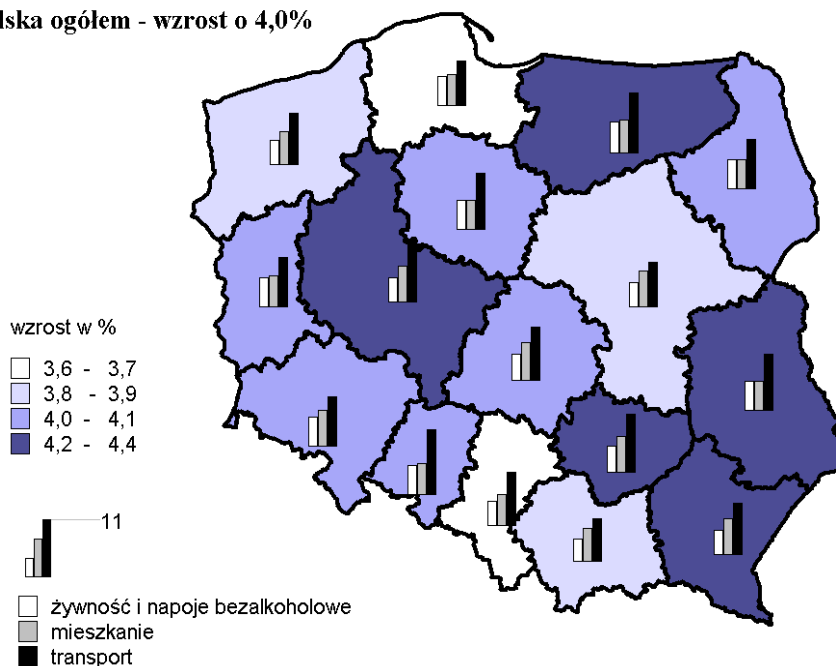
CENY

W okresie **trzech kwartałów 2012 r.** utrzymał się znaczny wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych**, chociaż w skali roku był nieco wolniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku (4,0%, wobec 4,2%). Wzrost cen notowano w większości grup, w tym największy – towarów i usług w zakresie transportu (o 8,3%) oraz znaczny w zakresie m.in. mieszkania (o 5,4%), edukacji (o 4,7%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 4,4%) oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 4,2%). Niższe natomiast niż przed rokiem notowano ceny odzieży i obuwia (o 4,0%, wobec 1,4%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie mieszkania, żywności i napojów bezalkoholowych oraz transportu, zwiększając wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,41 p.proc., 1,06 p.proc. i 0,75 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył ten wskaźnik o 0,20 p.proc.

**ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
W OKRESIE I–III KWARTAŁ 2012 r.**

(I–III kwartał 2011=100)

Polska ogółem - wzrost o 4,0%

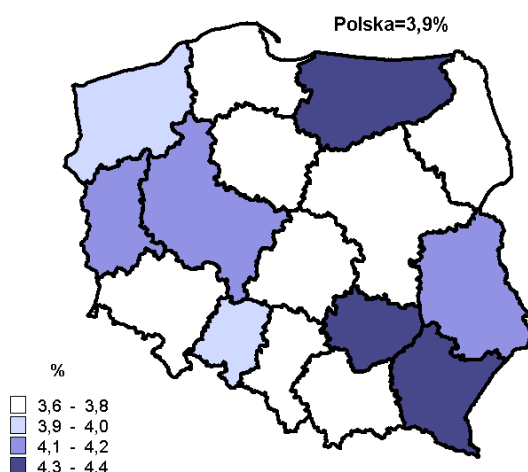

W okresie trzech kwartałów br. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku odnotowano we wszystkich województwach, przy czym w 9 w stopniu większym niż przeciętnie. Najbardziej wzrosły ceny w województwach podkarpackim i świętokrzyskim (po 4,4%), najwolniej w śląskim – wzrost o 3,6%.

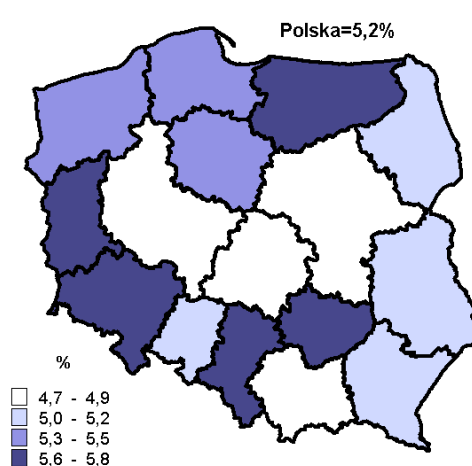
W III kwartale br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku były wyższe o 3,9% (wobec 4,1% przed rokiem). Najbardziej wzrosły ceny w województwie świętokrzyskim (o 4,4%), m.in. w wyniku wyższych niż średnio w kraju podwyżek towarów i usług w zakresie transportu (o 7,9%, wobec 7,1%), mieszkania (o 5,4%, wobec 5,1%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 5,7%, wobec 5,2%). Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali większej niż przeciętnie zanotowano również w województwach podkarpackim i warmińsko-mazurskim (po 4,3%), wielkopolskim (o 4,2%), lubelskim i lubuskim (po 4,1%) oraz opolskim i zachodniopomorskim (po 4,0%). Natomiast najwolniej rosły ceny w województwie mazowieckim (wzrost o 3,6%).

**ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
W III KWARTALE 2012 R.**
(III kwartał 2011=100)

OGÓŁEM

ŻYWNÓŚĆ I NAPOJE BEZALKOHOLOWE

W ujęciu rocznym wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w III kwartale br. wyniósł 5,2% (wobec 4,4% w analogicznym okresie ub. roku), przy czym żywność wzrosła o 5,3%, a napoje bezalkoholowe o 3,9%. We wszystkich województwach znacznie wyższe były ceny ryb (średnio o 8,8%), przy czym najbardziej wzrosły w lubuskim (o 11,6%). Więcej również konsumenci płacili za mięso, w tym wołowe – o 14,4% (najwięcej w województwie pomorskim – o 17,4%), wieprzowe – o 10,2% (w zachodniopomorskim – o 12,4%), drób – o 8,1% (w lubuskim – o 12,7%) oraz wędliny o 8,0% (w łódzkim – o 9,7%). Artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” podrożały o 6,5%. W grupie tej znacznie wzrosły ceny jaj (o 32,2%), a w województwach wzrost cen kształtował się od 42,8% w małopolskim do 20,4% w łódzkim. Ceny „jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych” wzrosły o 4,6% (najbardziej w województwie świętokrzyskim – o 7,3%).

W mniejszym stopniu wzrosły ceny mleka (o 2,1%) oraz serów (o 1,3%), w tym najbardziej odpowiednio w województwach śląskim (o 3,8%) oraz lubuskim (o 3,2%). Więcej niż w III kwartale ub. roku płacono za owoce (o 5,7%), w tym w 9 województwach w stopniu większym niż przeciętnie w kraju (najwięcej w podkarpackim – o 10,7%). Wyższe ceny ryżu odnotowano w 14 województwach (od 10,4% w lubuskim do 0,7% w mazowieckim), a spadki cen dotyczyły podlaskiego oraz warmińsko-mazurskiego. Więcej również płacono za makaron – o 2,4%, najwięcej w województwie śląskim (o 5,2%) oraz za pieczywo – średnio o 1,7% (w podlaskim – o 4,0%). Warzywa najbardziej podrożały w województwie świętokrzyskim (o 4,5%, wobec 1,0% przeciętnie w kraju), przy czym niższe ceny niż przed rokiem notowano w łódzkim, małopolskim i mazowieckim. Droższe były oleje i pozostałe tłuszcze – przeciętnie o 0,9% (zwłaszcza w mazowieckim – wzrost o 3,4%). Wyższe ceny cukru (o 0,8%) dotyczyły 10 województw (od 4,1% w podkarpackim do 0,3% w zachodniopomorskim). Podrożała również mąka (o 0,6%), najbardziej w lubuskim (o 5,6%), przy czym w 6 województwach odnotowano spadek cen.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku podniesiono we wszystkich województwach, najbardziej w dolnośląskim (o 5,8%). Wyższy niż przeciętnie wzrost odnotowano także w lubuskim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim, pomorskim oraz zachodniopomorskim (od 5,7% do 5,5%). Najmniejsze podwyżki odnotowano w województwie łódzkim i wielkopolskim (po 4,7%).

W III kwartale br. notowano spadek cen **odzieży i obuwia** (o 5,1%, wobec 1,3% w analogicznym okresie ub. roku). Niższe były ceny we wszystkich województwach w granicach od 9,9% w śląskim do 2,5% w lubuskim.

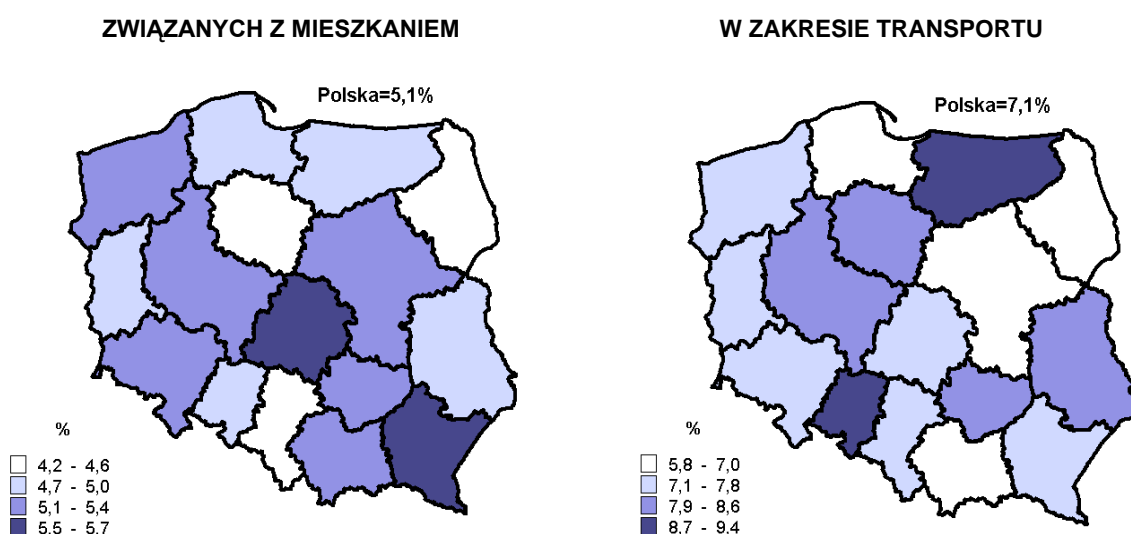
Ceny w zakresie **mieszkania**² wzrosły w skali roku o 5,1% (wobec 5,8% w III kwartale 2011 r.), w tym najbardziej w województwie łódzkim (o 5,7%). Wyższy niż przeciętnie wzrost cen w tym zakresie notowano również w województwach: podkarpackim (o 5,6%), mazowieckim, świętokrzyskim i wielkopolskim (po 5,4%), dolnośląskim i zachodniopomorskim (po 5,3%) oraz małopolskim (5,2%). Natomiast w kujawsko-pomorskim ceny rosły najwolniej (o 4,2%).

We wszystkich województwach podrożały usługi kanalizacyjne (średnio o 7,4%) oraz zaopatrywanie w wodę (o 5,6%), przy czym najbardziej odpowiednio w województwach mazowieckim (o 12,2%) i zachodniopomorskim (o 9,0%). Wywóz nieczystości (śmieci) wzrósł w granicach od 11,8% w województwie świętokrzyskim do 2,8% w małopolskim (wobec 5,8% – średnio w kraju). Podwyższono również ceny w zakresie nośników energii

² Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

(o 6,7%). Znacznie podrożał gaz (przeciętnie o 10,2%), najbardziej w województwie warmińsko-mazurskim (o 12,1%). Ceny energii elektrycznej były wyższe o 5,9%, a energii cieplnej o 5,8%, przy czym najwyższe podwyżki dotyczyły odpowiednio województw pomorskiego (wzrost o 7,4%) oraz podlaskiego (wzrost o 7,8%). Więcej niż przed rokiem płacono za opał (o 5,6%), w tym najbardziej wzrosły ceny w województwie śląskim (o 9,1%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe w skali roku o 2,2%.

ZMIANY CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH W III KWARTALE 2012 R. (III kwartał 2011=100)

Artykuły i usługi związane ze **zdrowiem** były wyższe niż przed rokiem o 3,6% (wobec 4,3% w III kwartale 2011 r.). Najbardziej wzrosły ceny w województwie lubuskim (o 4,4%), gdzie m.in. odnotowano największe w kraju podwyżki usług stomatologicznych (o 8,0%). Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem najwolniej rosły w województwie opolskim (o 2,9%).

W III kwartale br. we wszystkich województwach podrożały w skali roku usługi stomatologiczne (o 4,4%), w tym w 6 – w stopniu większym niż przeciętnie. Wyższe były również ceny usług lekarskich (średnio o 4,0%), przy czym w województwach wzrost cen kształtował się od 8,1% w podkarpackim do 2,4% w świętokrzyskim oraz zachodniopomorskim. Ceny artykułów farmaceutycznych wzrosły o 3,6%, najbardziej w województwie podlaskim (o 4,3%). Wzrost cen usług sanatoryjnych odnotowano w 14 województwach (średnio o 2,8%), w tym największy w łódzkim (6,1%).

Ceny towarów i usług w zakresie **transportu** podrożały w skali roku o 7,1% (wobec 7,2% w III kwartale 2011 r.). Wzrost cen dotyczył wszystkich województw (od 9,3%

w opolskim do 5,8% w małopolskim), przy czym w 11 wzrost był wyższy niż przeciętnie w kraju.

Znacznie podrożały paliwa do prywatnych środków transportu – średnio o 11,2%, na co istotny wpływ miał wysoki wzrost cen oleju napędowego (o 12,6%), benzyn silnikowych (o 11,0%) oraz gazu ciekłego (o 9,8%). W województwach wzrost cen paliw kształtował się w granicach od 12,1% w lubelskim do 10,2% w podlaskim. Więcej, niż przed rokiem, płacono także za usługi transportowe (o 6,7%), które najbardziej wzrosły w województwach lubelskim i śląskim (po 8,8%). Obniżono natomiast ceny samochodów osobowych (o 2,8%), przy czym w 12 województwach spadek cen był głębszy niż średnio w kraju.

Ceny artykułów i usług w zakresie **rekreacji i kultury** wzrosły w skali roku o 1,2% (wobec 0,5% przed rokiem). Wzrost cen w tym zakresie odnotowano w 15 województwach, przy czym w 10 w stopniu wyższym niż przeciętnie (najwyższy w opolskim – o 2,2%). Spadek cen artykułów i usług w zakresie rekreacji i kultury dotyczył województwa dolnośląskiego (o 1,1%).

W porównaniu z III kwartałem ub. roku droższe były opłaty za turystykę zorganizowaną (o 5,3%), najbardziej ceny wzrosły w województwie opolskim (o 14,6%). Ceny książek wzrosły o 4,7% (najbardziej w województwie kujawsko-pomorskim – o 6,1%) oraz w mniejszym stopniu biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,9% (w warmińsko-mazurskim o – 9,4%). Mniej niż przed rokiem płacono natomiast za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 4,7%), a najgłębszy spadek tych cen odnotowano w województwie pomorskim o 9,1%.

Opłaty w zakresie **edukacji** były wyższe w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku we wszystkich województwach – średnio o 4,0% (wobec 3,5% przed rokiem). Najbardziej podniesiono ceny w lubuskim (o 7,2%), najmniej – w wielkopolskim (o 1,1%).

W ujęciu kwartał do kwartału ceny towarów i usług konsumpcyjnych były niższe o 0,5%. Spadek cen dotyczył wszystkich województw w granicach od 0,4% do 0,7%, przy czym w 5 z nich w stopniu większym niż średnio w kraju. Niższe, niż w poprzednim kwartale br., notowano ceny odzieży i obuwia (przeciętnie o 4,6%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 2,0%) oraz towarów i usług w zakresie transportu (o 0,8%). Wzrosły natomiast ceny m.in. artykułów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 0,9%), związanych ze zdrowiem (o 0,8%), w zakresie edukacji (o 0,6%) oraz mieszkania (o 0,4%).

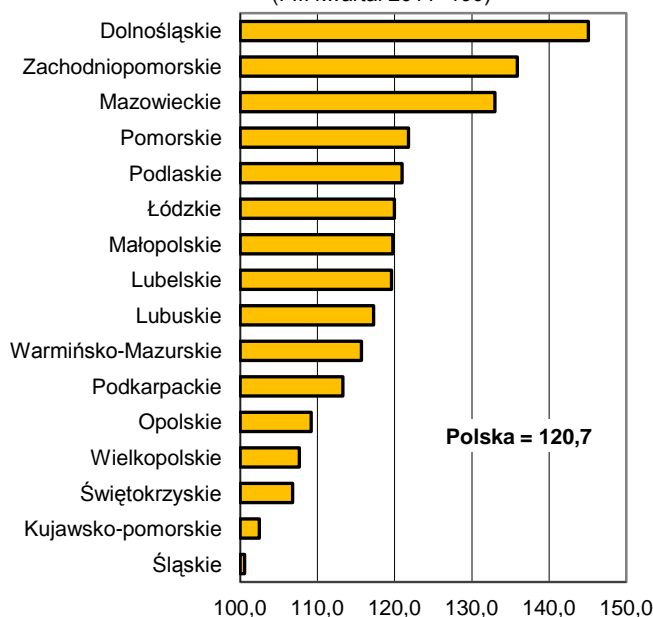
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W okresie trzech kwartałów 2012 r. (podobnie jak w I półroczu br.) oddano do użytkowania więcej mieszkań niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano w budownictwie spółdzielczym, indywidualnym oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.

Zmniejszyła się natomiast w porównaniu do okresu trzech kwartałów ub. roku ogólna liczba wydanych pozwoleń na budowę oraz liczba pozwoleń na budowę inwestorom indywidualnym.

W okresie trzech kwartałów 2012 r. umocnił się obserwowany od I kwartału br. wzrost liczby mieszkań **oddanych do użytkowania**. Oddano 104,8 tys. mieszkań, tj. o 20,7% więcej niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku spadek o 11,0%). Efekty budownictwa mieszkaniowego były lepsze we wszystkich województwach. Największy wzrost liczby mieszkań odnotowano w dolnośląskim (o 45,1%), zachodniopomorskim (o 35,9%) oraz mazowieckim (o 33,0%), a najmniejszy w śląskim (0,6%) i kujawsko-pomorskim (o 2,5%). Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania województwach: mazowieckim, małopolskim i wielkopolskim, co łącznie stanowiło ponad 40% ogółu przekazanych mieszkań w kraju.

**DYNAMIKA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2012 R.**
(I-III kwartał 2011=100)

W okresie trzech kwartałów br. w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się udział budownictwa przeznaczonego

na sprzedaż lub wynajem (o 5,1 p.proc. do 40,1%) oraz spółdzielczego (o 0,3 p.proc. do 2,9%), zmniejszył się natomiast udział budownictwa indywidualnego (o 4,3 p.proc. do 54,5%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie trzech kwartałów 2012 r. wyniosła 104,1 m² i była mniejsza (o 6,6 m²) niż przed rokiem. Zmniejszyła się (o 5,1 m²) powierzchnia 1 mieszkania w budownictwie indywidualnym, do poziomu 139,3 m², oraz w budownictwie spółdzielczym o 0,8 m² (do poziomu 58,5 m²). Największe mieszkania budowano (podobnie jak przed rokiem) w opolskim (129,0 m²) i śląskim (128,8 m²), a najmniejsze w dolnośląskim (94,1 m²).

W okresie trzech kwartałów br. **wydano pozwolenia na budowę** 121,2 tys. mieszkań tj. o 9,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 7,7%). Spadek odnotowano w 12 województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim, a najmniejszy w małopolskim. W pozostałych województwach wystąpił wzrost liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia, największy w podlaskim i opolskim. W budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 64,1 tys. mieszkań, tj. o 9,6% mniej niż przed rokiem. Spadek wystąpił w 14 województwach, najgłębszy w woj. kujawsko-pomorskim (o 19,6%). Niewielki wzrost liczby pozwoleń na budowę w tej formie budownictwa zanotowano jedynie w województwach podlaskim i małopolskim (odpowiednio 0,8% i 0,3%).

PRODUKCJA PRZEMYSŁU I BUDOWNICTWA

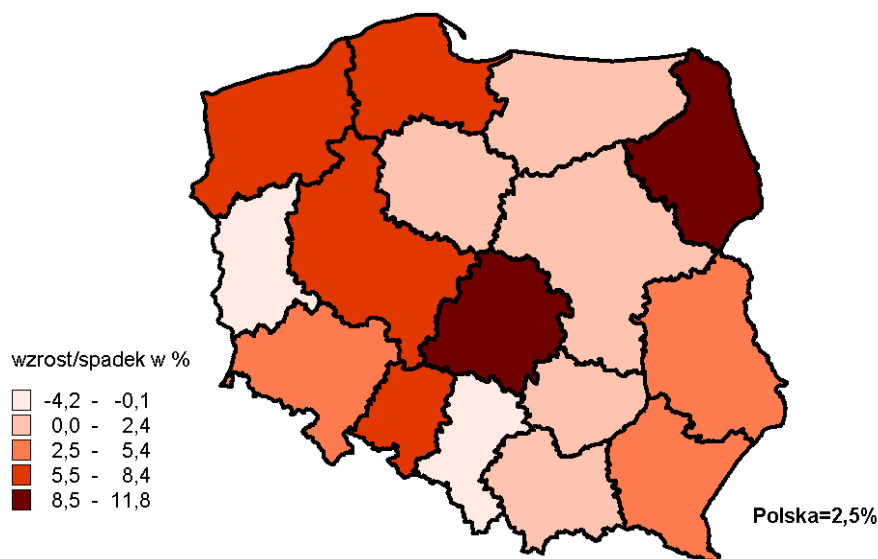
Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w okresie I-III kwartał 2012 r. była wyższa niż w analogicznym okresie 2011 r., a tempo wzrostu uległo dalszemu spowolnieniu.

W okresie trzech kwartałów 2012 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) w ujęciu rocznym była wyższa o 3,8%, a tempo wzrostu było znacznie wolniejsze od odnotowanego zarówno przed rokiem jak i w I półroczu br.

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była w okresie I-III kwartał 2012 r. o 2,5% wyższa w stosunku do analogicznego okresu 2011 r. (przed rokiem wzrost o 6,9%) a tempo wzrostu uległo dalszemu spowolnieniu (w I kwartale br. wzrost o 4,9%, w I półroczu br. – wzrost o 3,8%). Wzrost produkcji wystąpił w 14 województwach, od 11,8% w łódzkim (przed rokiem wzrost o 18,1%) do 1,5% w świętokrzyskim (przed rokiem wzrost o 8,5%). Spadek odnotowano w województwach: śląskim (o 4,2%, przed rokiem wzrost o 8,5%). Spadek odnotowano w województwach: śląskim (o 4,2%, przed rokiem wzrost o 8,5%) i lubuskim (o 0,5%, przed rokiem spadek o 0,2%).

ZMIANY PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU W OKRESIE I-III KWARTAŁ 2012 R.

(ceny stałe; I-III kwartał 2011=100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 0,8%) obserwowany w 12 województwach. W województwie łódzkim, w którym wzrost produkcji sprzedanej przemysłu był najwyższy w Polsce odnotowano jeden z głębszych spadków zatrudnienia w kraju o 2,6%, głębszy spadek wystąpił w województwie pomorskim – o 2,7%, gdzie odnotowano wzrost

produkcji sprzedanej przemysłu o 6,0%. W pozostałych województwach odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle, największy w zachodniopomorskim (o 1,0%, wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 5,5%).

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) była w okresie I-III kwartał 2012 r. wyższa o 3,8% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (w I kwartale br. wzrost o 14,3%, w I półroczu br. wzrost o 8,3%). Wzrost odnotowano w 10 województwach, największy w lubelskim (utrzymane tempo wzrostu sprzed roku – 18,0%), najmniejszy w łódzkim (o 0,1%, przed rokiem wzrost o 15,1%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, najgłębszy w lubuskim (o 19,2%), w którym przed rokiem odnotowano najwyższy w kraju wzrost produkcji sprzedanej budownictwa (o 49,7%).

Zwiększeniu produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 3,5%), notowany w 14 województwach. W województwie lubuskim, w którym wystąpił najgłębszy spadek produkcji sprzedanej budownictwa, przeciętne zatrudnieni w budownictwie wzrosło o 8,5% (większy wzrost zatrudnienia odnotowano w mazowieckim – o 9,1%).

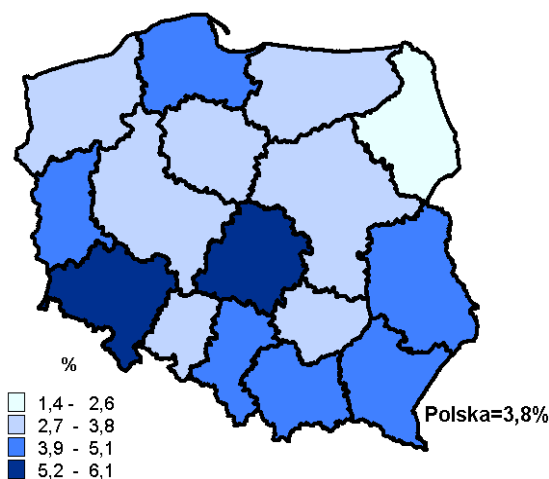
Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (48,5%) oraz ponad połowę budownictwa (54,5%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w 3 województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

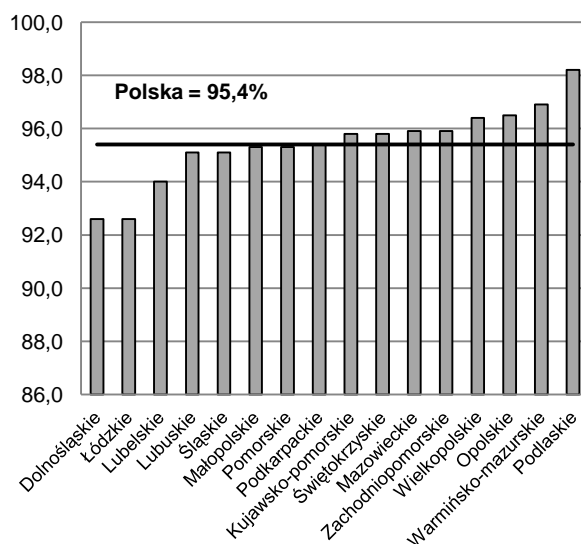
W okresie I–III kwartał 2012 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne od notowanych w analogicznym okresie poprzedniego roku. W ujęciu rocznym podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się.

Szybszy wzrost kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności niż przychodów (7,6% wobec 6,5%), wpłynął na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów, który zwiększył się z 94,4% przed rokiem do 95,4%. W skali roku zmniejszyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 5,6% do 4,6%) i netto (z 4,7% do 3,8%) oraz wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 5,5% do 4,4%). Wynik finansowy netto zmniejszył się o 13,1% (spadek zysku netto o 6,3% i wzrost straty netto o 34,3%), przy spadku o 8,9% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Odnotowano mniejszy udział podmiotów rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (spadek o 0,8 p.proc. do 72,4%). Zmniejszył się także ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (o 1,9 p.proc. do 83,1%).

**WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO
W BADANYCH PRZEDSIĘBIORSTWACH
NIEFINANSOWYCH W OKRESIE I–III KWARTAŁ 2012 R.**

**WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW W OKRESIE
I–III KWARTAŁ 2012 R.**

W 12 województwach **przychody z całokształtu działalności** rosły wolniej niż **koszty ich uzyskania**, co spowodowało pogorszenie się wskaźnika poziomu kosztów w tych

województwach. Natomiast w województwach: lubuskim, lubelskim, pomorskim i zachodniopomorskim przychody z całokształtu działalności rosły szybciej niż koszty ich uzyskania.

Wynik finansowy brutto zmniejszył się w skali roku o 12,4% do 81237,9 mln zł (zysk brutto 99123,8 mln zł, strata brutto 17885,9 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** w wysokości 14008,2 mln zł spadły w skali roku o 1367,3 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 67229,6 mln zł (zysk netto 84822,1 mln zł, strata netto 17592,5 mln zł), wobec 77391,7 mln zł przed rokiem. Pogorszenie zarówno wartości wyniku finansowego brutto i netto odnotowano w 11 województwach, w tym w 9 województwach spadek wyniku finansowego netto był większy niż wyniku finansowego brutto. Natomiast w województwach: lubuskim, lubelskim, pomorskim, łódzkim i zachodniopomorskim wyniki finansowe brutto i netto były lepsze w porównaniu z trzema kwartałami 2011 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zmniejszył się o 1,1 p.proc. i wyniósł 4,4%. Pogorszenie wskaźnika zaobserwowano w 13 województwach, najgłębsze w dolnośląskim (z 10,8% do 8,0%), gdzie pomimo spadku, poziom wskaźnika był najkorzystniejszy w kraju. W województwie pomorskim wskaźnik pozostał na poziomie sprzed roku (4,6%). Natomiast w województwach lubelskim i lubuskim nastąpiła poprawa wskaźnika (odpowiednio o 0,9 p.proc. i 0,4 p.proc.). W badanych podmiotach **wskaźnik rentowności obrotu brutto** zmniejszył się w skali roku o 1,0 p.proc. i wyniósł 4,6%, a **wskaźnik rentowności obrotu netto** – o 0,9 p.proc. i ukształtował się na poziomie 3,8%. Spadek wskaźnika rentowności obrotu brutto odnotowano w 12 województwach, a netto w 11 – najgłębszy w dolnośląskim (odpowiednio spadek o 4,0 p.proc. i o 3,7 p.proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła 5,6 p.proc. (od 1,8% w podlaskim do 7,4% w dolnośląskim i łódzkim) i była mniejsza niż przed rokiem (8,2 p.proc.). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 4,7 p.proc. (wobec 6,9 p.proc. przed rokiem) i wyznaczona była przez województwo podlaskie (1,4%) oraz łódzkie (6,1%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w okresie trzech kwartałów 2012 r. kształtował się następująco:

WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %		WOJEWÓDZTWA	Udział jednostek rentownych w %	
	w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności		w liczbie jednostek ogółem	w przychodach z całokształtu działalności
POLSKA	72,4	83,1			
Pomorskie	74,1	90,7	Śląskie	74,4	80,8
Małopolskie	72,6	88,7	Świętokrzyskie	74,6	80,1
Podkarpackie	70,8	88,6	Podlaskie	69,9	79,1
Wielkopolskie	74,6	87,9	Kujawsko-pomorskie	74,9	79,1
Łódzkie	71,8	87,2	Opolskie	69,8	78,2
Lubuskie	71,7	86,9	Dolnośląskie	71,1	76,5
Zachodniopomorskie	75,4	84,0	Lubelskie	67,1	73,9
Mazowieckie	70,5	81,8	Warmińsko-mazurskie	70,5	71,8

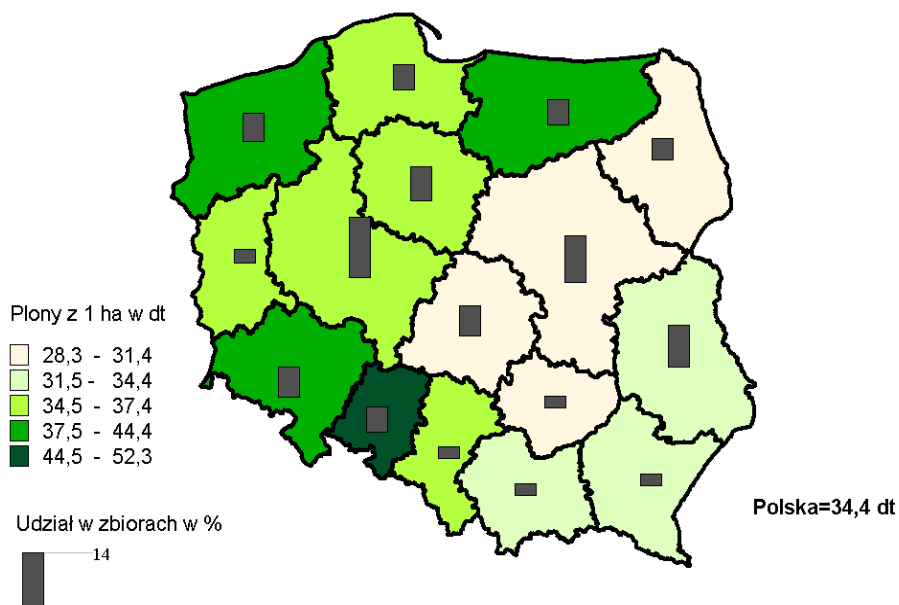
Udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności zmniejszył się w skali roku z 84,9% do 83,1%; największy spadek wystąpił w województwie lubelskim. Również zmniejszył się ich udział w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych z 73,2% do 72,4% (w największym stopniu w województwie warmińsko-mazurskim).

ROLNICTWO

Według przedwynikowego szacunku, przeprowadzonego na przełomie sierpnia i września br., zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2012 r. ocenia się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na wyższe, a ziemniaków i buraków cukrowych – niższe niż przed rokiem. Wyniki reprezentacyjnego badania pogłowia trzody chlewnej przeprowadzonego w końcu lipca br. wskazują na pogłębienie spadku w skali roku w chowie tego gatunku. Na rynku rolnym we wrześniu br. znacznie wyższe niż przed rokiem były średnie ceny żywca wieprzowego i wołowego oraz prosiąt do dalszego chowu. Wyższe były również ceny pszenicy i żyta (z wyjątkiem cen skupu żyta). Natomiast niższe były ceny mleka i ziemniaków jadalnych.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2012 r. wyniosła prawie 7,1 mln ha, tj. o 4,2% mniej od zasiewów ubiegłorocznych. Podobnie jak w latach poprzednich, największą powierzchnię uprawy zbóż odnotowano w woj. wielkopolskim (13,3% krajowych zasiewów), mazowieckim (13,0%) i lubelskim (10,9%). W skali roku spadek powierzchni zasiewów wystąpił w 14 województwach, w granicach od 11,7% w śląskim do 1,3% w lubuskim. Zwiększenie powierzchni zasiewów zbóż podstawowych odnotowano w mazowieckim (o 7,0%) i pomorskim (o 0,4%).

**ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW
W ZBIORACH ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI W 2012 R.**

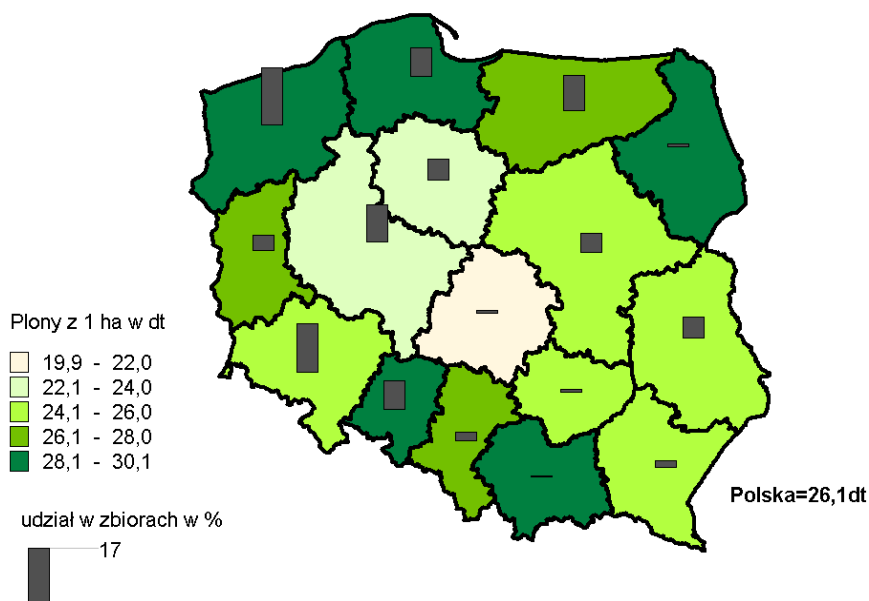
Według przedwynikowego szacunku głównych ziemiopłodów, **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2012 r. szacuje się na poziomie 34,4 dt z 1 ha, tj. o 4,6% więcej od ubiegłorocznych. W 9 województwach plony zbóż przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju, a najwyższe zanotowano w opolskim

(52,3 dt z 1 ha) i dolnośląskim (41,1 dt). Najniższe plony zbóż z 1 ha uzyskano w mazowieckim (28,3 dt), podlaskim i świętokrzyskim (po 28,8 dt). W porównaniu z 2011 r. wzrost plonów zbóż z 1 ha odnotowano w 13 województwach, w granicach od 35,1% w lubuskim do 0,8% w kujawsko-pomorskim. Spadek plonów wystąpił w łódzkim (o 5,1%), dolnośląskim (o 4,2%) i śląskim (o 1,7%).

Ocenia się, że **zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosły 24,3 mln t, tj. o 0,2% więcej od ubiegłorocznych. Szacuje się że największe zbiory zbóż były w woj. wielkopolskim (13,9% krajowej produkcji zbóż), mazowieckim (10,7%) i lubelskim (10,0%), a najmniejsze – w świętokrzyskim (2,6% krajowej produkcji zbóż) oraz małopolskim, podkarpackim i śląskim (po 2,7%). W skali roku zwiększenie produkcji zbóż odnotowano w 7 województwach, przy czym w mazowieckim i pomorskim wzrost ten był wynikiem wyższego plonowania i zwiększenia powierzchni zasiewów, natomiast w pozostałych 5 województwach zwiększenie produkcji nastąpiło wskutek wyższego plonowania zbóż pomimo zmniejszenia powierzchni ich uprawy. W 9 województwach wystąpił spadek zbiorów zbóż, w tym najgłębszy w śląskim (o 13,1%).

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2012 r. wyniosła 720,3 tys. ha i w stosunku do 2011 r. uległa znacznemu ograniczeniu (o 13,2%). Zmniejszenie powierzchni zasiewów miało miejsce w 8 województwach, w granicach od 53,0% w kujawsko-pomorskim do 8,0% w pomorskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost powierzchni zasiewów, w tym największy w świętokrzyskim (o 56,0%) i zachodniopomorskim (o 52,6%). Największą powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku odnotowano w województwach: dolnośląskim (15,3% krajowej uprawy), zachodniopomorskim (14,8%) i wielkopolskim (12,0%), a najmniejszą – w małopolskim (0,7%).

ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH RZEPAKU I RZEPIKU W 2012 R.

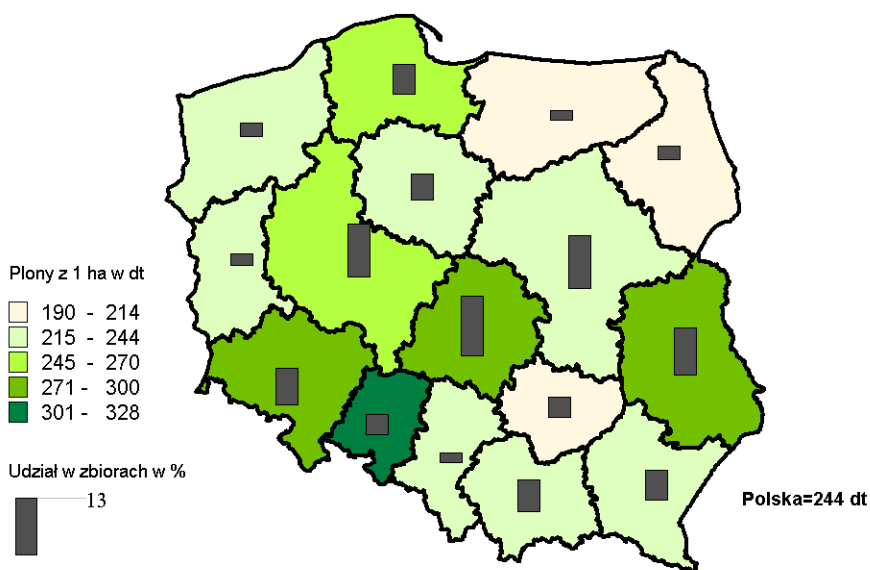
Średni plon **rzepaku i rzepiku** ocenia się na 26,1 dt z 1 ha, tj. o 16,5% większy od ubiegłorocznego. Wzrost plonów odnotowano w 15 województwach, w granicach od 66,3%

w zachodniopomorskim do 2,1% w łódzkim. Spadek plonów z 1 ha wystąpił tylko w woj. dolnośląskim (o 6,5%). Najwyższe plony rzepaku i rzepiku z 1 ha zanotowano w opolskim (30,1 dt), a najniższe – w łódzkim (19,9 dt). W 7 województwach plony przekroczyły przeciętną wielkość dla kraju.

Ocenia się, że **zbiory rzepaku i rzepiku** w 2012 r., przy znacznym ograniczeniu powierzchni uprawy ale dużo wyższym plonowaniu, były nieco większe od notowanych przed rokiem (o 1,1%) i wyniosły prawie 1,9 mln t. Ponad połowę krajowych zbiorów rzepaku i rzepiku uzyskały 4 województwa: zachodniopomorskie (16,2% krajowej produkcji), dolnośląskie (14,3%), wielkopolskie (10,6%) i warmińsko-mazurskie (10,2%). Najmniej rzepaku i rzepiku zebrano w małopolskim (0,8% produkcji krajowej). W porównaniu z 2011 r. wyższe zbiory rzepaku i rzepiku odnotowano w 10 województwach, przy czym w 8 województwach wzrost ten był wynikiem wyższego plonowania i zwiększenia powierzchni zasiewów, natomiast w 2 województwach (lubelskim i pomorskim) zwiększenie produkcji nastąpiło wskutek wyższego plonowania pomimo zmniejszenia powierzchni uprawy. W pozostałych 6 województwach wystąpił spadek zbiorów, w tym najgłębszy w kujawsko-pomorskim (o 42,7%), łódzkim (o 40,4%) i opolskim (o 35,4%).

Powierzchnia uprawy ziemniaków w 2012 r. wyniosła 373,0 tys. ha i była o 8,2% mniejsza niż w 2011 r. Zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaków odnotowano w 11 województwach, w granicach od 34,9% w śląskim do 1,0% w warmińsko-mazurskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost powierzchni uprawy – największy w opolskim (o 24,3%) i lubuskim (o 23,2%). Podobnie jak w latach poprzednich największą powierzchnię uprawy ziemniaków odnotowano w województwach: mazowieckim (12,3% krajowej uprawy), łódzkim (11,2%) i wielkopolskim (10,9%).

ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTWA W ZBIORACH ZIEMNIAKÓW 2012 R.

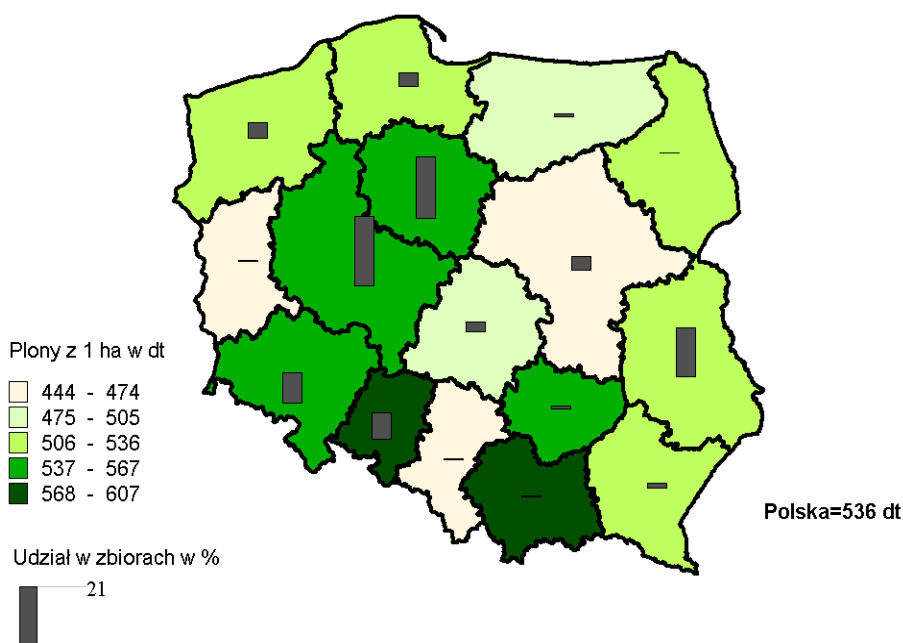
Ocenia się, że **średni plon ziemniaków** z 1 ha wyniósł 244 dt i jest wyższy o 6,1% od uzyskanego w 2011 r. Wzrost plonów odnotowano w 11 województwach w granicach od

19,7% w lubelskim do 2,1% w kujawsko-pomorskim. Najwyższe plony z 1 ha uzyskano w opolskim (328 dt), a najniższe w świętokrzyskim (190 dt).

Szacuje się, że w wyniku zmniejszenia powierzchni uprawy, mimo wysokiego plonowania, **zbiory ziemniaków** (łącznie ze zbiorami ziemniaków uprawianych w ogrodach przydomowych) były mniejsze niż w 2011 r. (o 2,9%) i wyniosły ok. 9,1 mln t. Spadek zbiorów wystąpił w 10 województwach, w granicach od 36,8% w śląskim do 1,9% w wielkopolskim.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2012 r. wyniosła 212,0 tys. ha i była o 4,2% większa niż w 2011 r. W skali roku areał uprawy buraków zwiększył się w 11 województwach w granicach od 15,4% w podkarpackim do 0,6% w małopolskim. Największą powierzchnię uprawy buraków odnotowano w wielkopolskim (22,1% krajowej uprawy), kujawsko-pomorskim (19,1%) i lubelskim (15,6%), a najmniejszą – w podlaskim (0,1%).

ZRÓŻNICOWANIE PLONÓW ORAZ UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W ZBIORACH BURAKÓW CUKROWYCH 2012 R.

Szacuje się, że **średnie plony buraków cukrowych** w 2012 r. wyniosły 536 dt z 1 ha i były niższe o 6,6% od ubiegłorocznych. Przewiduje się, że spadek plonów wystąpił w 12 województwach, w granicach od 20,8% w zachodniopomorskim do 1,2% w łódzkim. Najwyższe plony buraków z 1 ha uzyskano w małopolskim (607 dt) i opolskim (600 dt), a najniższe w lubuskim (444 dt) i mazowieckim (446 dt). Przeciętną wielkość dla kraju plony przekroczyły w 6 województwach.

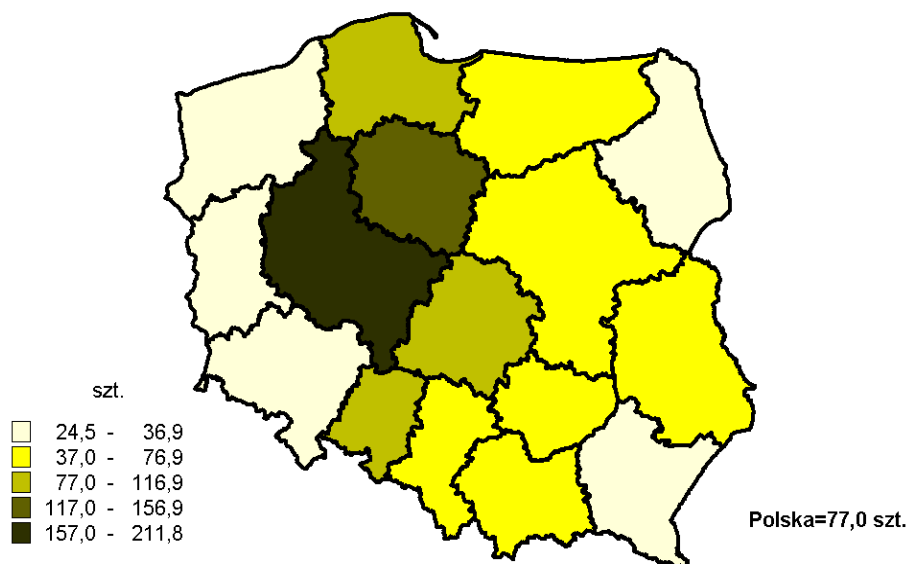
Ocenia się, że przy większej od ubiegłorocznej powierzchni uprawy ale niższym plonowaniu, **zbiory buraków cukrowych** w 2012 r. wyniosły prawie 11,4 mln t,

tj. o 2,7 % mniej niż w 2011 r. Niższe od ubiegłorocznych zbiory buraków odnotowano w 10 województwach, przy czym w świętokrzyskim, śląskim i zachodniopomorskim spadek zbiorów był wynikiem znacznego zmniejszenia areálu uprawy i niższego plonowania, a w podlaskim – najgłębszego w kraju spadku powierzchni uprawy. Podobnie jak w poprzednich okresach, największe zbiory buraków cukrowych uzyskano w województwach: wielkopolskim (22,5% krajowej produkcji), kujawsko-pomorskim (19,4%) i lubelskim (15,5%). Najmniej buraków zebrano w podlaskim (0,1% krajowej produkcji).

Wyniki reprezentacyjnego badania **pogłowia trzody chlewnej** przeprowadzonego w końcu lipca 2012 r. wskazują na pogłębienie spadku w chowie tego gatunku. W końcu lipca 2012 r. pogłowie trzody chlewnej ogółem liczyło prawie 11,6 mln sztuk i było mniejsze o 14,3% od stanu notowanego w analogicznym okresie 2011 r. W skali roku zmniejszyła się liczebność stada we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych, przy czym stan pogłowia warchlaków i tuczników obniżył się odpowiednio o 16,1% i o 14,8%.

TRZODA CHLEWNA NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH W 2012 R.

Stan w końcu lipca

Spadek pogłowia trzody chlewnej wystąpił we wszystkich województwach. Najgłębszy zarejestrowano w opolskim (27,1%) i świętokrzyskim (25,0%). Najmniejszy spadek liczebności stada trzody chlewnej wystąpił w podkarpackim (3,0%), śląskim (6,6%) i pomorskim (6,7%). Podobnie jak w poprzednich okresach, ponad 60% krajowego pogłowia trzody chlewnej znajdowało się na terenach czterech województw: wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego i łódzkiego. Najmniej trzody chlewnej notowano w lubuskim (1,3%) i podkarpackim (1,6%).

Pogłowie loch na chów, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa możliwości produkcyjne stada, ukształtowało się na poziomie 1081,7 tys. sztuk i było niższe o 8,1% od stanu notowanego w końcu lipca 2011 r. Spadek pogłowia loch wystąpił w 11 województwach, w granicach od 18,0%

w zachodniopomorskim do 1,2% w małopolskim. W pozostałych województwach odnotowano zwiększenie pogłowia loch, w tym największy wzrost wystąpił w podkarpackim (31,7%).

Na rynku rolnym we wrześniu 2012 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego, odnotowano wzrost cen pszenicy zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Ceny żyta w skupie ukształtowały się na poziomie niższym niż przed rokiem, a w obrocie targowiskowym – wzrosły.

We wrześniu 2012 r. na **targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 95,91 zł, tj. o 6,2% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 15 województwach, w granicach od 17,7% w wielkopolskim do 0,4% w podkarpackim. Mniej niż przed rokiem za pszenicę płacono w podlaskim (o 3,0%). W 9 województwach ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju, najwyższe notowano na targowiskach w opolskim (112,50 zł za 1 dt). Najmniej za pszenicę płacono w świętokrzyskim (86,63 zł za 1 dt). Na targowiskach za 1 dt **żyta** płacono średnio 79,62 zł, tj. o 1,1% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 9 województwach (spośród 12 badanych), w granicach od 22,0% w wielkopolskim do 0,4% w lubuskim. W 7 województwach ceny żyta były wyższe od przeciętnej w kraju, w tym najwyższe odnotowano w wielkopolskim (95,00 zł za 1 dt). Najmniej za 1 dt żyta płacono w mazowieckim (68,63 zł).

We wrześniu 2012 r. w **skupie** przeciętna cena za 1 dt **pszenicy** (91,50 zł) była o 19,2% wyższa niż przed rokiem. W skali roku odnotowano wzrost cen skupu pszenicy we wszystkich województwach, w granicach od 35,5% w świętokrzyskim do 12,9% w warmińsko-mazurskim. W 8 województwach ceny pszenicy były wyższe od przeciętnej w kraju; najwyższe notowano w pomorskim (93,51 zł za 1 dt) i wielkopolskim (93,38 zł za 1 dt), a najniższe w małopolskim (87,71 zł za 1 dt). We wrześniu br. przeciętna cena **żyta** w skupie wyniosła 72,30 zł za 1 dt, tj. o 3,7% mniej niż we wrześniu ub. roku. W 7 województwach cena żyta była wyższa od średniej krajowej, a najwyższą odnotowano w małopolskim (77,29 zł za 1 dt). Najmniej za żyto w skupie płacono w podlaskim (64,76 zł za 1 dt).

We wrześniu br. na **targowiskach** za 1 dt **ziemniaków jadalnych** trzeba było zapłacić 57,30 zł, tj. o 15,7% mniej niż przed rokiem. W skali roku przeciętne ceny ziemniaków na targowiskach były niższe we wszystkich województwach (od 24,5% w podlaskim do 0,9% w pomorskim). W 10 województwach ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju; najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w lubuskim (70,93 zł za 1 dt), a najmniej w łódzkim (45,94 zł za 1 dt). W **skupie** przeciętna cena ziemniaków wyniosła 26,87 zł i była wyższa o 6,6% niż przed rokiem. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ceny były wyższe w 10 województwach – od 20,4% w opolskim do 0,7% w łódzkim. W pozostałych województwach odnotowano spadek cen skupu ziemniaków w granicach od 31,4% w warmińsko-mazurskim do 2,0% w kujawsko-pomorskim. W 7 województwach ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwięcej za ziemniaki w skupie płacono w warmińsko-mazurskim (43,08 zł za 1 dt), a najmniej w lubuskim (18,55 zł za 1 dt).

We wrześniu 2012 r. za 1 kg **żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) w skupie płacono średnio 6,61 zł, tj. o 10,9% więcej niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano

w 15 województwach, w granicach od 20,4% w warmińsko-mazurskim do 3,3% w świętokrzyskim. Mniej niż przed rokiem za żywiec wołowy płacono w lubuskim (o 1,8%). W 5 województwach ceny skupu były wyższe od średniej w kraju. Rozpiętość cen skupu za 1 kg żywca wołowego wynosiła od 7,07 zł w lubelskim do 5,88 zł w lubuskim.

Przeciętna cena skupu **żywca rzeźnego wieprzowego** we wrześniu 2012 r. wzrosła w skali roku o 18,1% i wynosiła 5,91 zł za 1 kg. Wzrost cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 26,5% w dolnośląskim do 11,7% w śląskim. W 6 województwach ceny skupu żywca wieprzowego były wyższe od średniej krajowej, najwyższą zanotowano w kujawsko-pomorskim (6,26 zł za 1 kg). Najmniej za żywiec wieprzowy w skupie płacono w śląskim (5,57 zł za 1 kg).

Przeciętne ceny prosiąt do dalszego chowu na targowiskach we wrześniu br. kształtowały się znacznie powyżej poziomu sprzed roku. Średnio za 1 **prosię na chów** płacono 179,87 zł, tj. więcej o 38,3% niż przed rokiem. Wzrost cen odnotowano w 11 województwach (spośród 12 badanych), największy w podlaskim (o 56,1%). Natomiast mniej niż przed rokiem za prosię do dalszego chowu płacono w warmińsko-mazurskim (o 10,6%). W 3 województwach ceny prosiąt były wyższe od średniej krajowej. Najwięcej za prosię płacono w śląskim (224,00 zł), a najmniej w pomorskim (145,00 zł).

We wrześniu 2012 r. w skupie za 100 l **mleka krowiego** płacono 115,19 zł, tj. o 5,0% mniej niż przed rokiem. Spadek cen odnotowano w 13 województwach, w granicach od 8,6% w kujawsko-pomorskim do 0,1% w opolskim. W 7 województwach ceny skupu mleka były wyższe od średniej krajowej. Rozpiętość cen skupu mleka za 100 l wynosiła od 104,44 zł w podkarpackim do 123,32 zł w podlaskim.